



DS Håndværk & Industri

# Årsberetning Årsrapport 2008/2009





DS Håndværk & Industri

# General- forsamling nr. 35

Hotel Nyborg Strand  
Østerøvej 2, 5800 Nyborg

Fredag den 19. og lørdag den 20. juni 2009

Side 6	Formandens beretning
Side 10	Arbejdsmarkedsudvalgets beretning
Side 12	Industri- og eksportudvalgets beretning
Side 15	Vvs-udvalgets beretning
Side 19	Smedeudvalgets beretning
Side 21	Beslagsmedeudvalgets beretning
Side 23	Uddannelsesudvalgets beretning
Side 27	Forsikringsudvalgets beretning
Side 28	Energi- og miljøudvalgets beretning
Side 31	DS-bladets beretning
Side 31	VVS-Branchens Kvalitetskontrol ApS
Side 32	DS Håndværk & Industris Årsrapport 2008

- Pkt. 1 Velkomstceremoni
- Pkt. 2 Generalforsamlingen åbner – de delegeredes antal kontrolleres og stemmesedler udleveres
- Pkt. 3 Valg af dirigent og stemmetællere
- Pkt. 4 Beretning for det forløbne år
- Pkt. 5 Udvalgsberetninger
- Pkt. 6 Orientering fra regionsformændene
- Pkt. 7 Orientering fra DS-huset
- Pkt. 8 Valg af hovedbestyrelse
- Pkt. 9 Forelæggelse af årsrapport for 2008
- Pkt. 10 Fastsættelse af diæter
- Pkt. 11 Indkomne forslag
- Pkt. 12 Valg af revisor og revisorsuppleant
- Pkt. 13 Beretning fra DS-bladet
- Pkt. 14 Valg af bestyrelsesmedlem og en suppleant til DS-bladets bestyrelse
- Pkt. 15 Eventuelt

**Fredag den 19. juni 2009**

- Kl. 13.00 Generalforsamlingen åbner.  
Ledsagerne inviteres som sædvanlig til at deltage i åbningsceremonien. Skulle nogle af ledsagerne være interesseret i at overvære selve generalforsamlingen, er de velkomne.
- Kl. 14.30 Kaffepause
- Kl. 16.00 Generalforsamlingen afbrydes
- Kl. 18.30 Fællesspisning

**Lørdag den 20. juni 2009**

- Kl. 09.00 Generalforsamlingen genoptages
- Kl. 09.00 Ledsagerturene starter fra hovedindgangen til Hotel Nyborg Strand
- Kl. 10.00 Kaffepause
- Kl. 12.00 Frokost for mødedeltagerne
- Kl. 18.30 Velkomstdrink samt underholdning af Danehofgarden i vandrehallen ved Sal AB
- Kl. 19.00 Festmiddag i Sal AB med efterfølgende selskabeligt samvær og dans
- Kl. 02.00 Natmad

# Uden innovation og udvikling ingen fremtid...

2008 var et turbulent år for medlemsvirksomhederne i DS Håndværk & Industri. Fra en lang periode med høj vækst og fyldte ordrebøger først på året vendte konjunkturerne ganske pludseligt og bød på et usikkert efterår, der udviklede sig til en finanskrisen i fuldt flor. Hverdagen er blevet vanskeligere for mange af os, men blandt vores medlemsvirksomheder opleves situationen med professionel ro. Der gøres klar til nedskæringer – og der sker også nedskæringer – men der bliver samtidig fra flere sider givet udtryk for, at det er en positiv opbremsning oven på en periode med alt for høj vækst. Virksomhederne kan igen skaffe kvalificeret arbejdskraft, ordrerne kan leveres effektivt, og der er nu tid til at udvikle og strukturere virksomheden til den fremtidige konkurrencesituation.

Allerede nu kan vi i DS Håndværk & Industri se, at der er markant flere konkurser, end der har været i de seneste 3 år. Det er naturligvis bekymrende. Årsagen til dette skal formentlig i lige så høj grad søges i højkonjunkturen som i den nuværende finanskrisen. Højkonjunkturen betød nemlig for mange, at det var svært at fastholde og udvikle økonomisk bæredygtige leverancer, hvilket skyldtes både manglen på arbejdskraft og de alt for mange her-og-nu løsninger undervejs.

Vi skal naturligvis som forening rette vores ressourcer mod de områder, som kan understøtte medlemsvirksomhedernes fremtidige konkurrenceevne. Derfor har vi i øjeblikket særlig fokus på salg og markedsføring, administrative systemer, effektiviseringer og langsigtet strategi. Der vil dog også fortsat være markant opmærksomhed på innovation og



udviklingsprojekter i virksomhederne, for uden dette har virksomhederne ingen berettigelse i fremtiden.

Det er mit ønske, at vi på vores generalforsamling kan løfte os op over den daglige drift af vores virksomheder og se ud og frem.

Vi sætter som altid på generalforsamlingen fokus på, hvordan det er gået i det forløbne år. Men i år sætter vi i særlig høj grad fokus på, hvor vi vil hen i de kommende år med en drøftelse af DS Håndværk & Industris fremtidige struktur og strategi.

## Udviklingen i DS Håndværk & Industri

DS Håndværk & Industris medlemstal

var ved udgangen af 2007 på 2.394 medlemmer. Ved udgangen af 2008 havde vi 2.395 medlemmer. Dette er tilfredsstillende set i lyset af finanskrisen, som påvirker vores branche hårdt, men ikke helt i overensstemmelse med vores målsætning om, at medlemstallet skal stige år for år. Vi må også være forberedte på en stagnerende medlemsudvikling i 2009.

Vi sluttede som forventet 2008 med et budgetteret underskud. Vvs-Branche Kvalitetskontrol ApS kom ud med underskud, og vores datterselskabs resultat går naturligvis direkte ind og påvirker det samlede resultat.

Hovedbestyrelsen har godkendt et

budget for 2009 med det hidtil største underskud i DS Håndværk & Industris historie på 4,8 mio. kr. før skat. Det skyldes, at vi i 2009 får en række store engangsudgifter, samt at vi har accepteret at sætte enkelte ufinansierede projekter i værk. Da vi på grund af finanskrisen desværre oplever en stigning i betalingsstandsninger og konkurser, forventer vi også større tab i 2009, end vi havde i 2008.

### **Formandsmøde – struktur og strategi**

Vi drøftede på formandsmødet i januar to centrale emner for foreningens fremtidige virke – vores fremtidige struktur og vores fremtidige strategi.

I årets løb tog jeg initiativ til at ned-sætte et udvalg – Strukturudvalget – der skulle udarbejde forslag til DS Håndværk & Industris fremtidige struktur. Vi har i udvalget afholdt en række møder, som er mundet ud i et antal forslag, som blev drøftet på formandsmødet. Vi har derefter arbejdet videre med sagen, så forslagene kan blive behandlet på denne generalforsamling.

Bag forslagene ligger tanker om at få flere "ildsjæle" ind i udvalgene i stedet for hovedbestyrelsesmedlemmer. Dette vil give hovedbestyrelsesmedlemmerne mere tid og bedre mulighed for at besætte udvalgsposter uden for DS Håndværk & Industri. Udover udvalgsstrukturen er der forslag til nye regler om antal valgperioder samt valg til forretningsudvalget.

Det andet emne, vores fremtidige strategi, er en opgave, der har været undervejs siden foråret, da Hovedbestyrelsen sagde ja til at undersøge, hvordan man kan skabe en skarpere profil for DS Håndværk & Industri.

I samarbejde med reklamebureauet Nørgård Mikkelsen samt kommunikationsbureauet Jøp, Ove & Myrthu blev der i løbet af efteråret og vinteren arbejdet med denne opgave. Der blev bl.a. foretaget en række undersøgelser – markedsundersøgelser, spørgeskemaundersøgelser,

interviews, mv. – som sammen har kortlagt, hvor DS Håndværk & Industri står i dag, og hvor vi gerne ser os selv om nogle år.

Kritikere vil mene, at man har set det mange gange før. Det er også muligt, at nogle af resultaterne er de samme som tidligere. Men der er også kommet nyt til – konkurrencesituationen ændrer sig, omverdenen skifter, medlemsskaren ændrer sig – og så er det vigtigt engang imellem at stoppe op og se nærmere på, om vi har lagt den rette strategi, eller om vi skal ændre kurs.

Resultatet er blevet en klart formuleret strategi for udviklingen – et meget omfattende projekt, som vil sætte spor ud i fremtiden. Der er på en lang række punkter lagt op til nytænkning i forhold til den måde, vi arbejder på i DS Håndværk & Industri, og den måde vi agerer på i forhold til vores omverden.

Grundlaget er, at DS Håndværk & Industri er her for at sikre, at vores medlemmer får kompetent rådgivning og værdi for pengene, så de kan koncentrere sig om deres forretning. Og samtidig skal medlemmerne føle, at de altid står i første række, og at vi er tæt på deres hverdag og forretning.

Vi har formuleret et sæt leveregler, som jeg håber, I kan genkende i jeres kontakt med medarbejderne i DS Håndværk & Industri:

- Ingen medlemmer kontakter DS Håndværk & Industri uden at komme mindst et skridt videre
- Vi er tæt på vores medlemmer
- Vi er SMV'ernes talerør
- Vi er hurtige og servicemindedede
- Vi er altid positive
- Vi leverer altid faglig korrekt rådgivning
- Medlemsdemokratiet er fundamentet for vores virke
- "Vi gør os umage hver dag"

### **Regionsmøder 08**

I løbet af efteråret 2008 blev der igen afholdt regionsmøder rundt omkring i landet. Der var mange emner på

dagsordenen, som lagde op til en bred diskussion, og som appellerede til de fleste af vores medlemmer.

Under regionsmødet blev der afholdt gruppearbejde, hvor deltagerne engageret kunne give deres mening til kende om, hvad DS Håndværk & Industri skal beskæftige sig med, ned- eller opprioritere i de kommende år. Vi fik mange gode input og kommentarer til arbejdet, og det vil alt sammen komme til at indgå som en del af baggrundsmaterialet til, hvilke indsatsområder vi skal styrke i de kommende år.

### **Styrkelse af regionsarbejdet**

Regionsarbejdet er markant styrket i DS Håndværk & Industri. Den 22. august 2008 konstituerede det nationale regionsudvalg sig. Det er siden kommet til at hedde "Det fælles regionsudvalg". Udvalget består af de 5 formænd for de 5 regionale udvalg samt administrativt personale. Den 1. december 2008 blev regionskonsulent Steen H. Klausen ansat. Han skal være tovholder for regionsarbejdet, såvel i forhold til det fælles arbejde på tværs af regionerne som i forhold til arbejdet i de individuelle regioner.

Det er blevet besluttet, at regionsarbejdet indledningsvis fokuserer på erhvervsudvikling og regionale faglige arrangementer.

### **Koordinering af udvalg**

Koordinering af udvalgene Eksport- og industriudvalget samt Smedeudvalget er igangsat med et pilotprojekt i 2008/2009. Hele processen har taget udgangspunkt i vores medlemsvirksomheder og deres behov og fremtidige udfordringer. Det har resulteret i en form, hvor det ene udvalg tager sig af det mere brancherettede, og det andet udvalg tager sig af drift og strategi på tværs af brancher. Det har undervejs vist sig at være en rigtig god måde at opdele fokus og initiativer på. Således har både Vvs-udvalget og Energi- og miljøudvalget tilsluttet sig modellen. Den danner nu ligeledes baggrund for en overordnet

gennemgang og tilpasning af samtlige udvalg i DS Håndværk & Industri.

### Aktiviteter om finanskrisen

I januar holdt vi den første af en række aktiviteter om finanskrisen, hvor vi inviterer eksterne eksperter til at give deres bud på krisens baggrund og konsekvenser. Det næste møde i rækken afholdes den 13. maj. Vores medlemsvirksomheder har et stigende behov for at holde sig ajour med udviklingen og for at styrke deres konkurrenceevne, og vi har derfor fået god respons på, at vi løbende har fulgt krisen og helt generelt har fokus på at give virksomhederne værktøjer, så de står sig bedre i konkurrencen.

### Klub 100

Vi udvider løbende vores aktiviteter for Klub100 – de 100 største medlemsvirksomheder i DS Håndværk & Industri. Netværk1 i Jylland er etableret og har kørt ca. 1 år, og vi etablerer her i foråret 2009 Netværk2 på Sjælland.

Formålet med netværkene er at skabe et forum, hvor deltagerne udveksler erfaring og viden til videreudvikling af virksomheden, og hvor strategiske emner, udfordringer og problemstillinger kan diskuteres i fortrolighed. Deltagerne får inspiration og sparring sammen med andre ledere og får mulighed for at opbygge et stærkt netværk.

### Hjemmesiden

Vores hjemmeside [www.ds-net.dk](http://www.ds-net.dk) gik, som I alle sikkert har opdaget, i luften i starten af 2008. Overgangen til en ny side var mere omfattende, end vi havde forestillet os, da siden rummer mange oplysninger og muligheder. Flere af jer har meldt tilbage med konstruktiv kritik. Nogle har været tilfredse med den nye side – andre kunne bedre finde rundt i den gamle. Men som med alt andet gælder det, at man har brug for at vænne sig til noget nyt. Der er stadig plads til forbedringer, og det vil der løbende blive

arbejdet på ikke mindst af vores nye webredaktør, Jesper Burgdorff Johansen, som startede i jobbet den 15. april.

### Håndværksrådet

I forbindelse med sidste års beretning skrev jeg, at man i Håndværksrådet er i gang med en omstilling af organisationen, hvor man lægger mere vægt på samarbejde med medlemmerne – altså de organisationer, der er tilknyttet Håndværksrådet. Denne udvikling kommer til at fortsætte i 2009. Som tidligere nævnt er vi i DS Håndværk & Industri ved at udvikle vores nye strategi, som også vil betyde ændringer af den måde, vi samarbejder med Håndværksrådet på. I 2009 kommer vi til at have mange drøftelser med

**“Det er vigtigt, at vi står sammen om at udvikle og forny DS Håndværk & Industri i de kommende år...”**

Håndværksrådet om, hvordan de bedst kan understøtte vor strategi. Vi ser frem til disse drøftelser.

Ved siden af dette arbejdes der på, at de politiske organer i Håndværksrådet sammensættes anderledes. For at øge medlemsindflydelsen har jeg bl.a. været med til at foreslå, at hovedbestyrelsen i Håndværksrådet gøres mere aktiv af hensyn til medlemsdemokratiet. Det vil så indebære, at der ikke er behov for et forretningsudvalg i sin nuværende form, men at der derimod er en aktiv formand og næstformand til de daglige forretninger.

DS Håndværk & Industri er stadig godt repræsenteret i Håndværksrådet. Jeg er medlem af forretningsudvalget, sidder i hovedbestyrelsen og er formand for bygge- og anlægsgruppen.

### Renoveringspuljen

Og så blev renoveringspuljen endeligt skudt i gang lige inden påske med 1,5 mia. kr. i tilskud til forbedringer af private boliger. Godt for vores medlemsvirksomheder, godt for husejerne og – ikke mindst – godt for miljøet.

Set med vores briller var der et par problemer i forbindelse med lanceringen af puljen, og det har jeg også gjort opmærksom på i pressen:

Det gik for langsomt. Vi oplevede nogle meget lange uger fra de første ideer kom frem, til loven blev endeligt vedtaget. Alt gik i stå på området, usikkerheden bredte sig, og medarbejdere blev sendt hjem. Og selv om det naturligvis set med lovgiverbriller var en relativt kort proces, var det for mange virksomheder lige ved at være den berømte dråbe, der fik bægeret til at flyde over – eller måske nærmere tørre ud.

Tildelingsprincippet er problematisk. Først til mølle-princippet var måske nok det muliges kunst eller det mindst besværlige set fra Erhvervs- og Byggestyrelsen, der administrerer tilskuddene, men det gav panik før lukketid allerede fra første dag. Vores medlemmer blev bestormet med henvendelser fra forbrugere, der ønskede indhente tilbud NU for at være med fra starten. Spørgsmålene er naturligvis, hvor mange af disse tilbud, der ender med en reel kontrakt.

Usikkerheden om puljen gav ikke mulighed for optimal rådgivning af kunderne. DS Håndværk & Industri forsøgte i perioden op til vedtagelsen af loven at få svar på nogle af de ubesvarede spørgsmål, der var omkring den såkaldte positivliste. Men der var stor usikkerhed om, hvad der kunne gives tilskud til, og hvad der faldt udenfor. Det gjorde det umuligt for vores medlemsvirksomheder at rådgive deres kunder tilfredsstillende og at planlægge i forhold til indkøb af materialer og fordeling af medarbejdere.

I skrivende stund venter vi stadig på behandlingen af langt de fleste ansøgninger, så arbejdet kan komme i

gang. De kommende måneder bliver udfordrende. Men foråret spirer, og jeg håber, at renoveringspuljen giver vores branche netop den gødning, der er behov for, for at komme videre i denne vanskelige tid.

### Uddannelsesaftaler

På grund af finanskrisen er der sket en voldsom opbremsning i antallet af lærlingekontrakter, og det vil på længere sigt give problemer. Der er kommet forskellige forslag på bordet, og midt i april diskuterede undervisningsminister Bertel Haarder praktikpladssituationen med LO og DA. Vi har via Håndværksrådet naturligvis givet vores input til diskussionen. Generelt mener DS Håndværk & Industri, at det er vigtigt, at enhver form for præmieringsordning for ansættelse af lærlinge afholdes inden for de nuværende økonomiske rammer. Tiden er ikke til at pålægge virksomhederne yderlige økonomiske forpligtelser.

DS Håndværk & Industri foreslår i øvrigt, at der i skolepraktikordningen indføres incitamenter som gør, at erhvervsskolerne motiveres til at få eleverne ud af skolepraktikordningen så hurtigt som muligt. Det kunne være i form af et "færdiggørelses-taxameter", hvor erhvervsskolen først får betaling, når eleven fra skolepraktikken får en læreplads.

### Afbureaukratiseringsplan

I april præsenterede økonomi- og erhvervsminister Lene Espersen regeringens store afbureaukratiseringsplan, som skal reducere de administrative byrder for erhvervslivet. Området er helt centralt for os, og vi ser naturligvis frem til de konkrete resultater af planen.

### DS-bladet

DS-bladet er løbende under udvikling i det mediemæssige opbrud, der finder sted i disse år. Det er ikke kun store medier men også fagblade og magasiner, der skal tilpasse sig en udvikling, der bevæger sig i retning af mere elektronisk information på be-

kostning af trykte medier.

DS-bladet har de seneste år opnået stigende annonceindtægter, men med den økonomiske afmatning er der tegn på, at kampen om annoncer i 2009 vil blive hårdere end de foregående år. Det forsøger bladet at tage højde for. Bestyrelse og redaktør har drøftet nogle nyskabelser i forhold til bladets design, bladets hjemmeside og en elektronisk version af DS-bladet.

DS-bladet er afhængigt af input fra jer om virksomheder, branchehistorier og aktiviteter lokalt og regionalt. DS-bladet kan også bruges i forbindelse med møder og større arrangementer i form af ekstra eksemplarer, men det kræver, at DS-bladet får information om aktiviteterne.

DS-bladets primære målgruppe er naturligvis medlemskredsen i DS Håndværk & Industri, men det er også bladets ambition at nå længere ud til beslægtede virksomheder og brancher, der kan være interessante i forhold til nye medlemmer.

### Vvs-branchens kvalitetskontrol

Vvs-branchens kvalitetskontrol (Q-kontrol) fik i 2008 ny direktør, Ole Have Büchert. Siden opstarten har Ole Have Büchert arbejdet målrettet med Q-kontrols målsætning samt målsætningen for KS-systemet.

Blandt punkterne er en bedre dialog med kunderne, således at breve, rapporter og korrespondance bl.a. bliver formuleret i et forståeligt sprog. Systemet skal være lettere at anvende, og det skal være lettere at måle fordelene ved det. Derudover skal der være en hurtigere opfølgning. KS-systemet vil løbende blive videreudviklet, så det bedre kan anvendes som ledelsesværktøj og guideline. Endelig vil hjemmesiden ligeledes blive videreudviklet, så den bliver mere kundevenlig.

### Fremtiden

Mange ting står på vores dagsorden til den kommende tid.

En af de ting, vi vil tage fat på, er reg-

lerne for fleksjob, hvor der er store problemer. Praksis på området er uens fra kommune til kommune, og i nogle dele af landet betyder det, at ordningen både administrativt og økonomisk ikke ses som en reel mulighed for vores medlemsvirksomheder.

DS Håndværk & Industri har allerede på nuværende tidspunkt helt konkret indledt en ankesag mod en kommune i forhold til betaling af de såkaldte medarbejderafhængige omkostninger.

Jeg ville have taget emnet op med økonomi- og erhvervsminister Lene Espersen på et planlagt møde i Håndværksrådet den 16. april, men ministeren meldte desværre afbud. Jeg tager sagen op med hende ved først givne lejlighed.

På samme måde er vi i dialog med justitsministeren vedrørende reglerne for "Lov om hold af heste", hvor vi ønsker, at ministeren gør brug af sin mulighed for at fastsætte regler om, at beskæring og anlæggelse af beslag kun må foretages af personer, der har den relevante faglige uddannelse.

Det er vigtigt, at vi står sammen om at udvikle og forny DS Håndværk & Industri i de kommende år. Væksten i dansk økonomi er bremset hårdt op, og flere af vores medlemsvirksomheder står givetvis foran en barsk periode efter en årrække med høj vækst og stor aktivitet. Det er derfor afgørende, at vi får ideer og forslag til, hvordan vi udvikler og fornyr foreningen til gavn for medlemmerne.

Jeg ønsker jer alle en god generalforsamling.

**Jim Stjerne Hansen**  
Formand

# Nye overenskomstforhandlinger på trapperne...

## Udvalgets medlemmer:

Jim Stjerne Hansen (udvalgsformand)

Steen Tycho Hansen

Henning Nielsen

## Kompetenceudvikling

Ved overenskomstfornyelsen i marts 2007 blev det aftalt, at der skulle oprettes en kompetenceudviklingskonto for hvert af de tre overenskomstområder: Timelønnede, HK og TL.

Kompetenceudviklingskontoen skulle yde tilskud til medarbejdernes kompetenceudvikling inden for DS-overenskomstens dækningsområde. Kontoen skulle finansieres af indbetalinger fra arbejdsgiveren. Pr. 1. marts 2009 skulle opkræves kr. 520,- pr. medarbejder pr. år. Kompetenceudviklingskontoen skulle administreres af DS-Efteruddannelse.

For at forenkle administrationen, og ikke mindst for at undgå opbygning af en uvirksom pengetank, er der siden indgået aftale om at lægge administrationen af medarbejdernes kompetenceudvikling ud på den enkelte virksomhed. Der opkræves således alligevel ikke finansieringsbidrag som oprindeligt aftalt, og der oprettes ikke en særlig konto til formålet.

Det er i stedet aftalt, at den hidtidige ret til efteruddannelse (timelønsoverenskomstens § 47) udvides til også at omfatte medarbejdernes selvvalgte kurser til kompetenceudvikling. Som hidtil er denne adgang maksimeret til 14 dage pr. år, og der skal være tale om godkendte kurser inden for overenskomstens område.



På timelønsområdet er der udarbejdet en positivliste med godkendte kurser inden for DS-overenskomstens område. I skrivende stund er positivlisterne på HK- og TL-området ikke færdigforhandlet.

Der er tale om en forsøgsordning, som tages op til vurdering ved overenskomstperiodens udløb den 1. marts 2010.

### Fritvalgskonto

I overenskomsten er det aftalt, at der pr. 1. maj 2008 skal oprettes en fritvalgskonto for hver medarbejder til dækning af afholdelse af søgne- helligdage og feriefridage.

Forud for oprettelsen fik Juridisk afdeling rigtig mange henvendelser om ordningen.

Nu hvor fritvalgskontoen er oprettet, hører Juridisk afdeling kun sjældent om problemer med ordningen, og det er afdelingens indtryk, at den administrative belastning, der var ved fritvalgskontoens etablering, ikke længere er så voldsom. Der er tilfredshed med, at feriefridagene er blevet lettere at administrere end efter de gamle regler.

Sammen med forbundene bag timelønsoverenskomsten er der lavet nogle fortolkningsprotokollater, som mindsker risikoen for, at der senere opstår uenigheder om fortolkning af bestemmelserne om fritvalgskontoen.

### Tiltrædelsesoverenskomst for tømrere

Et stigende antal DS-medlemmer påtager sig at udføre entrepriser f.eks. renoveringsopgaver, som også indebærer udførelse af tømrerarbejde.

Derfor har DS aftalt med forbundet Træ-Industri-Byg, at tømrere, der beskæftiges på DS-virksomheder, skal følge de samme overenskomstregler som virksomhedens andre timelønnede medarbejdere.

Det betyder, at løn- og ansættelsesvilkår, herunder arbejdsmarkedspension, fritvalgskonto m.v., kan administreres på samme måde som for virksomhedens øvrige ansatte.

Der arbejdes på at indgå en lignende aftale for murere.

### Overenskomstkurser 2009

Der er fortsat stor interesse for at deltage i de overenskomstkurser, som juridisk afdeling afholder hvert forår. I foråret 2009 er der planlagt afholdelse af 12 kurser fordelt over landet.

### Overenskomstforhandlinger

De gældende overenskomster udløber 1. marts 2010. Arbejdet med forhandling af nye overenskomster starter i efteråret, og DS Håndværk & Industri vil som tidligere indhente gode råd og kommentarer fra medlemmerne.

**Overenskomsterne må ikke medføre mere administrativt besvær for virksomhederne...**

Det er af stor betydning for forhandlingerne, at Arbejdsmarkedsudvalget har det tætte kendskab til medlemmernes dagligdag, som disse tilbagemeldinger er med til at give.

Arbejdsmarkedsudvalget vil lægge afgørende vægt på, at overenskomsterne ikke medfører mere administrativt besvær for virksomhederne, ligesom alle parter på arbejdsmarkedet har en forpligtelse til at holde omkostningerne i ro. Sker dette ikke, vil det få katastrofale virkninger for konkurrenceevnen i en tid, hvor virksomhederne er meget sårbare.

Arbejdsmarkedsudvalget vil gøre sit yderste for at disse hovedmål bliver synlige i overenskomstaftalerne for en ny periode.

### Beskæftigelsessituationen

Siden oktober – november 2008 har der været usædvanligt mange henvendelser til Juridisk afdeling om etablering af arbejdsfordeling og om afskedigelse af medarbejdere. Selvom ledighedsstatistikkerne viser, at der fortsat er et højt beskæftigelsesniveau, afspejler disse henvendelser, at mange virksomheder følger ordretilgangen omhyggeligt og er parate til at regulere beskæftigelsen, så der er sammenhæng mellem omkostninger og indtægter.

Det er Arbejdsmarkedsudvalgets opfattelse, at der er behov for yderligere politiske initiativer, der kan sætte gang i forbrug og investeringer. Især er det bekymrende, at bankpakkerne tilsyneladende ikke har gjort det lettere at opnå kreditter til drift af virksomheder.



**Jim Stjerne Hansen**  
Udvalgsformand

Fagretlige sager	2007	2008	2009 (1.1.09-1.5.09)
Mæglingssmøder	124	152	51
Fællesmøder	27	20	1
6-mandsmøder	17	24	14
Organisationsmøder	0	1	0
Faglig voldgift	2	5	2
Arbejdsret	40	30	2
<b>I alt</b>	<b>210</b>	<b>232</b>	<b>70</b>

# Markant høj vækst efterfulgt af markant nedtur...

## Udvalgets medlemmer:

Ole Nørgaard Andersen (udvalgsformand)

Henning Nielsen

Hanne Nylev

Frank Bunde

Jens Kvorning, Håndværksrådet

Per Reinholdt er udtrådt af udvalget på grund af travlhed i egen virksomhed.

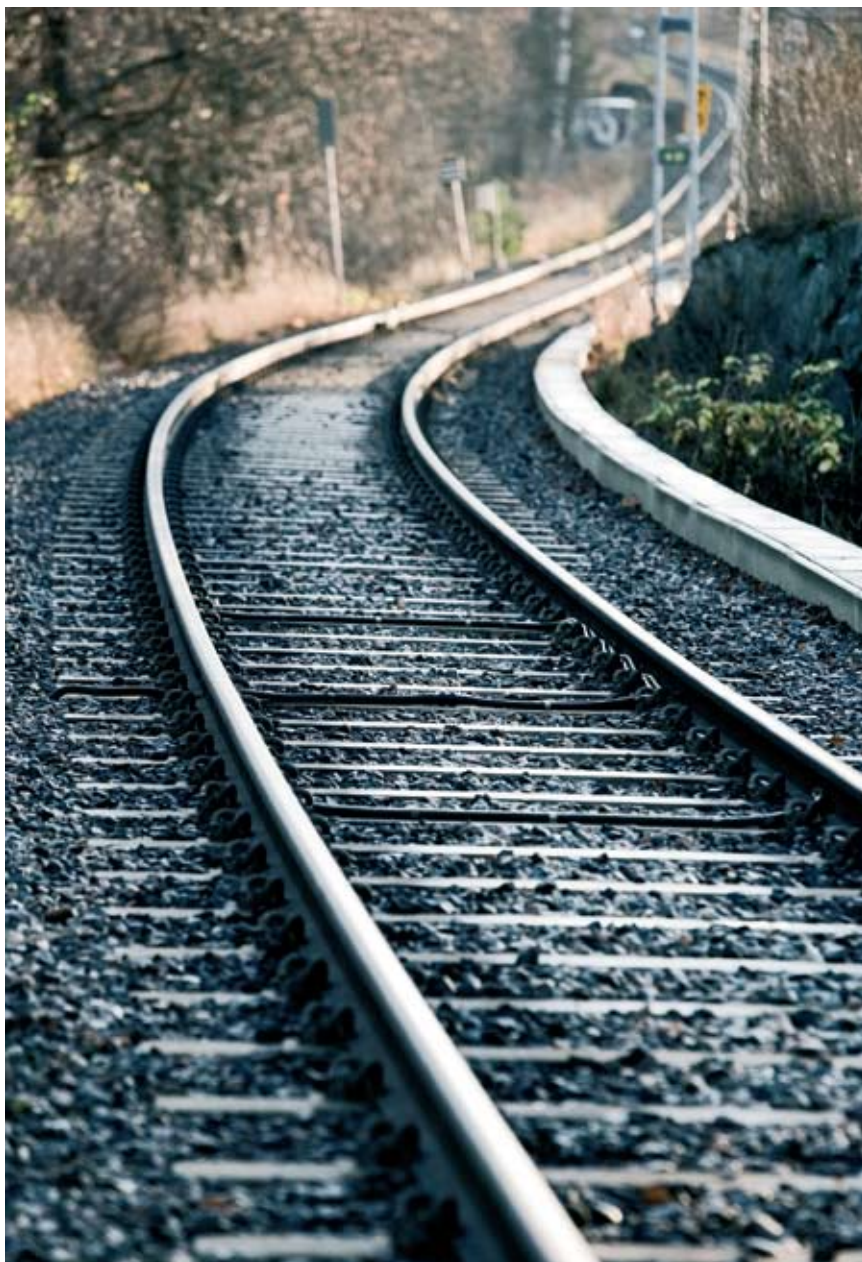
Udvalget har efter generalforsamlingen haft fokus på koordineringen af arbejdet i Smedeudvalget og Industri- og eksportudvalget. Udvalgene har afholdt en række fællesmøder, og der er udarbejdet et konkret og godkendt forslag til, hvad udvalgene skal arbejde med. Forløbet har været positivt med god overensstemmelse mellem de to udvalg.

For Industri- og smedeudvalget (det tidligere Smedeudvalg) handler det overordnet om processer, materialer og ny teknologi, og for Drift- og strategiudvalget (Industri- og eksportudvalget) handler det om drift og strategi. Konceptet afprøves i udvalgene med henblik på godkendelse på GF 2009.

På udvalgsmøderne i december startede udvalgene op efter den nye struktur. Det har bevirket, at Palle Lange er indtrådt i Drift- og strategiudvalget, og Frank Bunde er indtrådt i Industri- og smedeudvalget. Jani Lykke Methmann, Ole Simmelholt og Lise Daldorph er tilknyttet Drift- og strategiudvalget, og Jens Krogsgaard og Steffen Mose er tilknyttet Industri- og smedeudvalget.

## Status på virksomhederne

Det har været et historisk år, hvor der



indledningsvis var markant høj vækst efterfulgt af en lige så markant nedtur som følge af det seneste halve års finanskriser. Det har medført mørke skyer over hele industrien såvel i Danmark som globalt.

Medlemsvirksomhederne i DS Håndværk & Industri tog i starten situationen med professionel ro. Der blev gjort klar til nedskæringer, men der blev samtidig givet udtryk for at der var tale om en positiv opbremsning

efter en for høj vækst. Virksomhederne kunne igen skaffe kvalificeret arbejdskraft, ordrerne kunne leveres effektivt, og der var tid til at udvikle og strukturere virksomhederne til den fremtidige konkurrencesituation. Finanskrisen viser sig dog at være mere alvorlig for nogle virksomheder end andre. Blandt underleverandørerne giver mange udtryk for en markant nedgang i omsætningen, hvorimod det lidt overraskende viser sig, at mange vvs-virksomheder ikke er så berørte af krisen.

Vi har rettet vores ressourcer mod de områder, der kan understøtte virksomhedernes fremtidige konkurrenceevne. Vi har i øjeblikket særlig fokus på salg og markedsføring, administrative systemer, effektiviseringer og langsigtet strategi. Der vil dog fortsat være markant fokus på innovation og udviklingsprojekter i virksomhederne. Sidstnævnte vil ske i tæt samarbejde med Industri- og smedeudvalget, der fremover varetager de tekniske og branchemæssige opgaver.

Der findes fortsat en række attraktive ordninger og tilskudsprogrammer, som vi har sat fokus på. Fordelen for virksomhederne er ikke kun selve tilskuddet, men også det faktum, at projekter af den art sikrer en udvikling i virksomheden.

## Udvalgets aktiviteter

Koordinering af udvalgene har medført, at visse aktioner er blevet flyttet og videreføres i regi af Industri- og smedeudvalget.

### Svejsekrav

– videreført i Industri- og smedeudvalget, se udvalgets beretning.

### Samarbejde med Dansk Designcenter

DS Håndværk & Industri indgår i pro-

jekt 7+7 sammen med Dansk Design Center om mindre virksomheders muligheder for nyudvikling/nydesign af produkter inden for Business-to-Business markedet. Budgettet for projektet er ca. 12 mio. kr., hvoraf de knapt 6 mio. kr. bliver finansieret via støtte. Projektet løber over 2 år, og Jens Krogsgaard har solgt knapt 700 timer til projektet. Syv medlemsvirksomheder er tilmeldt projektet, der skal resultere i brugervenlige redskaber til brug for andre innovative virksomheder.

I forbindelse med Jens Krogsgaards arbejde som design:AMBASSADØR vil der i foråret blive besøgt en række virksomheder sammen med en repræsentant fra Dansk Design Cen-

## Nyudviklet værktøj til kundeudviklingssamtaler for underleverandører...

ter. Formålet er at afdække virksomhedernes parathed i organisationen omkring designprocessen. Efterfølgende vil nogle af virksomhederne blive tilbudt en plads i et netværksarrangement kaldet "360 grader". Kravet er, at virksomhederne er godt i gang med designprocessen.

### Salg og markedsføring

I forlængelse af seminarrækken for underleverandører i foråret er der udviklet et værktøj til kundeudviklingssamtaler for underleverandører. Værktøjet er præsenteret på messer og medtaget på medlemsbesøg samt udarbejdet i en digital version, der kan hentes på DS Håndværk & Industris hjemmeside. Der er stor interesse for værktøjet også fra andre virksomheder end underleverandører. Der arbejdes p.t. på udvikling af et salgs- og markedsføringstjek, pri-

mært henvendt til mindre håndværksvirksomheder. Tjekket omfatter et dialogmøde med salgs- og markedsføringskonsulenten, som tager udgangspunkt i en udviklet spørgeramme. Resultatet vil være udpeging og beskrivelse af konkrete og relevante salgs- og markedsføringsinitiativer, der skal medvirke til fastholdelse af nuværende kunder og tilføjelse af nye.

Den 1. november tiltrådte Lise Daldorph som salgs- og markedsføringskonsulent i DS Håndværk & Industri. Lise Daldorph er bl.a. ansvarlig for messedeltagelse, og udvalget vurderer i øjeblikket, om udbyttet af deltagelse på messer står mål med indsatsen. Udvalget er åbent over for alternative ideer til messer. DS Håndværk & Industris kommunikationschef Kristine Lyngbo er inddraget i processen.

Vores initiativer inden for salg og markedsføring blev drøftet på et udvalgsmøde som led i pilotprojektets nye form. Der blev foretaget en gennemgang af nuværende og kommende tiltag, som efterfølgende blev debatteret og suppleret. Det er ambitionen, at der på hvert udvalgsmøde sættes fokus på et fagligt tema, så udvalget kommer omkring de prioriterede områder.

### Mersalg

I marts, april og maj gennemførtes et "roadshow" med emnet "Gå hjem med mersalg" for vvs-montører med direkte kundekontakt. Roadshowet blev gennemført fire steder i landet. Roadshowet er en introduktion til begrebet mersalg, og salgs- og markedsføringskonsulent Lise Daldorph fremhæver nogle af de ting, som gør, at man kan gå hjem fra sit kundebesøg med mersalg.

### Eksportseminarer

I samarbejde med Håndværksrådet International A/S i Viborg blev der i starten af 2009 forberedt eksportseminarer i Tyskland, Norge, Sverige

og England vedr. underleverancer til nærmarkeder. Markedsintroduktionen var opbygget i fem moduler med samme forløb for hvert land. Prisen for medlemmer var kr. 19.800,- ekskl. moms pr. virksomhed med max. 2 deltagere. Desværre har det ikke været muligt at samle et tilstrækkeligt antal deltagere, så seminarerne er aflyst.

### Klub100

Klub100 er kommet godt fra start. Der udsendes nyhedsbreve ca. en gang i kvartalet, hvor der fokuseres på de aktiviteter og tilbud, som er særlig attraktive for større virksomheder. Der har ligeledes været udbudt kurser for Klub100 medlemmer, primært med det fokus at ledere og ansatte i større virksomheder kunne mødes og erfaringsudveksle.

Det første netværk for topledelsen, Netværk1, er igangsat med deltagelse af ti virksomheder. Der er planlagt otte konkrete strategiske temaer, og møderne afholdes på skift i virksomhederne. De første fem møder er afholdt med stor tilfredshed blandt de deltagende ledere. Netværket har besluttet at fortsætte udover de oprindeligt fastlagte forløb.

I april startede Netværk2 op. Netværk2 er for medlemmer i den østlige del af Danmark og vil forløbe efter samme princip som Netværk1. Indtil videre har otte virksomheder tilmeldt sig forløbet, men interesserede kan stadig tilmelde sig. Første møde finder sted i DS-huset, og emnet er strategi. Knud Skov fra Skov Management vil komme med et oplæg, der skal danne grundlag for en videre diskussion. Lise Daldorph er tovholder i Netværk2.

### Lederudviklingsseminar 2009

Grundet problemer med foredragsholdere og lokaler blev det årlige lederudviklingsseminar flyttet fra november 2008 til den 24. februar 2009

på Munkebjerg Hotel i Vejle. Temaet var ledelse og kommunikation, og foredragsholderne var Karin Jessen, PS4, og Kim Ruberg fra Jøp, Ove & Myrthu.

Ca. 60 personer deltog i seminaret, og deltagerne fik en både lærerig og meget underholdende eftermiddag. Den efterfølgende evaluering viste stor tilfredshed med dagen.

### Arbejds miljø

Som følge af de nye regler, der betyder, at positivt screenede virksomheder ikke længere skal være medlem af en BST, har DS Håndværk & Industri indgået en samarbejdsaftale med Avidenz. Aftalen betyder, at vores medlemmer har gratis adgang til

## “Det er besluttet at udvikle et afklaringsværktøj i forbindelse med valg af forretningsstrategi...

telefonisk rådgivning inden for aftalte rammer.

I samarbejde med Avidenz planlægger vi løbende aktiviteter for at synliggøre aftalen, ligesom vi tager specifikke problemstillinger op. Senest har vi haft fokus på arbejdsmiljø, hvor en virksomhed arbejder i en anden virksomheds projekt, byggeplads eller produktion.

### Fyraftensmøder

Derudover har vi i april/maj afholdt en række fyraftensmøder om det psykiske arbejdsmiljø i mindre virksomheder. Møderne er udviklet i samarbejde med nogle af medarbejdernes fagforbund. Møderne er for mester og medarbejder, så der kan skabes fælles fodslag i arbejdsmiljøarbejdet. Møderne gennemføres fem steder i landet.

### Temamøder om finanskrisen

I januar afholdt vi det første temamøde om finanskrisen med overskriften "Finansiel uro – tid til forandring". På mødet blev finanskrisen debatteret med input fra finanseksperter Bjarne Jensen, BJ Consult, bankdirektør Claus Sejling, Sparekassen Fåborg, og ejerleder og direktør Søren Nebegaard, P. Schultz, Galten (DS-medlem). Der var stor spøgelyst på mødet og en positiv tilbagemelding fra de 60 deltagere. Temamødet vil blive fulgt op af yderligere et temamøde, og der overvejes yderligere initiativer på området.

### Kommende aktiviteter

Der findes mange forskellige metoder til, hvordan virksomheder kan udvikle en strategi. Det er dog ikke uden betydning, hvilken metode og dermed proces, virksomheden vælger. Valget af en sådan metode afhænger af tid, ressourcer, viden, erfaring m.v. Det er besluttet at udvikle et afklaringsværktøj, som virksomheden kan bruge til at vælge den rigtige metode og dermed proces.

Jeg vil gerne slutte denne beretning med at rette en tak til udvalgets medlemmer og de tilknyttede DS-medarbejdere for et behageligt samarbejde. Også en tak til Smedeudvalget for et godt og positivt samarbejde i forbindelse med den nye udvalgsstruktur.



**Ole Nørgaard Andersen**  
Udvalgsformand

# Nye værktøjer gør hverdagen nemmere...

## Udvalgets medlemmer:

Jørgen Christensen (udvalgsformand)

Steen Tycho Hansen

Johnnie Hansen

Preben Hald

Leif Kjeldahl

## Ny konsulent

Der er i foråret 2009 ansat yderligere en vvs-konsulent. I en overgangsfase til starten af 2010 er der derfor tre vvs-konsulenter.

De ekstra mandetimer skal blandt andet bruges til at øge indflydelsen på normer og standarder både nationalt og internationalt. Derudover er der planlagt yderligere tiltag over for særlige områder som ventilation og køl.

## Tilskud til boligforbedring

Udvalget er opmærksom på udviklingen i den statslige tilskudspulje til boligforbedringer, som blev skudt i gang i april 2009. Efter at tilsagnet er givet, er der seks måneder til gennemførelse af arbejdet og indsendelse af anmodning om udbetaling af tilskud. Der er allerede brugt meget tid i forbindelse med tilbudsgivning, og der forventes en del rådgivning i forbindelse med udbetaling af det lovede tilsagn.

## Grossisternes prispolitik

Som det nok er de fleste bekendt, har DS Håndværk & Industri arbejdet med at få sat større fokus på den meget uigennemskuelige prispolitik, der hersker i vvs-branchen. DS Håndværk & Industri har ingen intentioner om at minimere medlemmernes indtjening på området eller muligheden for at opnå mængderabatter og lignende, men DS Håndværk & Industri kan se, at medlemmerne hver dag



bruger mere og mere tid på at finde ud af, hvilke priser der aktuelt kan opnås hos grossisten eller leverandøren. Og dermed risikerer man at oplyse kunden en forkert pris. Et mindst lige så stort problem er, at

de vejledende priser, der er på en række varenumre, er langt over den pris, som varerne handles til i virkeligheden. Priserne er i høj grad en af grundene til, at internetbutikkerne har så stor succes, da kunden alene

kan forholde sig til den store rabat, der kan opnås i forhold til den vejledende udsalgspris. Hvad kunden ikke kan se på nettet er, at varen i langt de fleste tilfælde kan handles hos installatøren til en pris, der ligger forholdsvis tæt på den pris, som varen koster i internetbutikken – og altså ikke tæt på den vejledende pris.

De tiltag, som DS Håndværk & Industri har haft på området, har ført til flere tilkendegivelser fra grossister og fabrikanter. De er langt hen ad vejen enige med DS Håndværk & Industri i, at der er et problem, men har vanskeligt ved at se en fornuftig løsningsmodel. Dialogen med grossister og fabrikanter synes nu fastlåst. Der er ingen grossister, der på nuværende tidspunkt vil eksperimentere med deres prisstruktur. Alle har røde tal på bundlinjen på grund af finanskrisen. Der er på nuværende tidspunkt intet samarbejde med de øvrige parter. DS Håndværk & Industri arbejder fortsat for en dialog på området men vil ikke på nuværende tidspunkt etablere en kampagne mod de vejledende priser.

### Vvs-Branchens Kvalitetskontrol

Vvs-Branchens Kvalitetskontrol er nu oppe på fuld kraft igen. Ole Have Büchert tiltrådte pr. 1. august 2008 stillingen som direktør. Ole Have Büchert er en meget imødekommende person, der har en god tilgang til kunderne og de opgaver, der ligger i kvalitetskontrollen. Det er også lykkedes at finde en efterprøvningskonsulent til Midt- og Nordjylland, og dermed er der atter fuld bemanding hos Vvs-Branchens Kvalitetskontrol.

Kravene om 3-parts kontrol omfatter nu også de autoriserede el-installatører. De skal således også have kontrolbesøg for at få godkendt deres kvalitetsstyringssystemer. I den forbindelse er det blevet besluttet, at Vvs-Branchens Kvalitetskontrol også skal kunne tilbyde at være kontrolinstans for de autoriserede el-virksomheder. Vvs-Branchens Kvalitetskon-

trol er stort set klar til opgaven. Der er ansat en efterprøvningskonsulent til el-området, som er i fuld gang med at udarbejde et system til el-virksomhederne.

### Elektronisk kvalitetsstyringshåndbog

Johnny Bendsen bruger fortsat meget af sin tid på at hjælpe både nye og gamle medlemmer med udfyldelse af kvalitetsstyringsmanualen på edb. Vi havde håbet, at Vvs-Branchens Kvalitetskontrol ville udvikle en elektronisk kvalitetsstyringsmanual, så nye brugere via internettet, på en simpel og let forståelig måde, kunne udfylde deres kvalitetsstyringssystem selv – evt. ved hjælp af telefonisk rådgivning. Vvs-Branchens Kvalitetskon-

**De vejledende priser er langt over den pris, som varerne handles til i virkeligheden...**

trol må dog ikke ajourføre et sådant system, idet de ikke må rådgive de tilknyttede virksomheder.

Derfor har Vvs-udvalget bevilget midler til at udvikle et kvalitetsstyringssystem. Processen er godt i gang, og det forventes, at vi kan præsentere det nye elektroniske kvalitetsstyringssystem på Vvs-messen i Odense, så medlemsvirksomheder fra maj måned vil kunne bruge denne elektroniske løsning til deres kvalitetsstyringssystem.

Det er tænkt, at brugeren på en startside indtaster alle variable oplysninger herunder navn og adresse samt evt. logo. Efterfølgende placerer systemet oplysningerne de rigtige steder i håndbogen, og den er klar til print samt forsendelse til Vvs-Branchens Kvalitetskontrol. Når der indtastes ændringer i systemet, konfigurerer systemet selv en ændrings-

meddelelse.

### Håndværkets Ankenævn

DS Håndværk & Industri har i det forløbne år haft 58 sager i ankenævnet. Sagerne fordeler sig således: 37 forbrugere fik medhold, 15 virksomheder blev frikendt, og seks sager blev afvist.

Da Håndværkets Ankenævn har behandlet 101 sager, svarer det til, at DS Håndværk & Industri skal betale ca. 57% af udgifterne – svarende til 977.447,- kr. pr. år – det er en stigning på ca. 170.000 kr. i forhold til året før. Der har først på året 2009 været en tendens til, at antallet af klagesager er faldende.

### Service på fjernvarme

FjR-ordningen er ved at komme godt i gang. Midt i november var der udført ca. 2.100 hovedeftersyn, og det forventes, at det samlede tal for 2008 bliver ca. 2.500.

Der er megen aktivitet i ordningen nu – bl.a. i Rønne og Albertslund, og Århus er også på vej med en serviceordning.

1000 montører har nu FjR-beviset, hvoraf ca. 100 har taget det som en del af lærlingeuddannelsen. Alene i 2008 er der uddannet 350 FjR-montører.

FjR-beviset har en gyldighed på 3 år, så i 2009 skal de første beviser fornyes. Selve proceduren ved fornyelsen har været drøftet i FjR-udvalget. Man enedes om, at de montører, der var aktive, umiddelbart ville få deres bevis fornyet, medens de passive måtte forvente et opdateringskursus af en dags varighed.

Uddannelsen af stikprøvekontrollørerne startede i august måned. Det er nu ved at være tid til, at der skal udføres praktiske kontroller. De otte faglærere, der har meldt sig som stikprøvekontrollører, vil snarest modtage rapporter til kontrol. Efterfølgende skal de ud og lave markkontrol.

Økonomien ser fornuftig ud. Der forventes et lille overskud på ca. 25.000

kr., som vil blive brugt til markedsføring af ordningen.

Der er udarbejdet to salgsbreve, som fjernvarmeværkerne kan bruge over for kunderne. Et brev, hvor man fortæller om ordningen, hvis værket yder tilskud, og et brev de kan bruge, hvis de ikke yder tilskud. På samme måde er der udarbejdet to breve, som vvs-installatørerne kan bruge over for deres kunder.

## OR-ordningen

I mere end 27 år har OR-ordningen (Registreringsordningen for oliefyr-service) sikret, at alle oliefyr i Danmark blev kontrolmålt mindst en gang om året. Denne kontrolmåling blev som udgangspunkt foretaget af skorstensfejeren, med mindre boligejeren havde indgået en fast serviceaftale med en OR-registreret virksomhed. Der blev foretaget stikprøvekontroller på det udførte servicearbejde hos boligejeren. Dette var faktisk en kvalitetssikringsordning, længe inden begrebet blev kendt.

### Visioner for OR-ordningen

Det er en kendt sag, at der bliver færre og færre oliefyrede anlæg. Iflg. Danmarks Statistik udgør de oliefyrede anlæg 16% af alle boliger i Danmark, svarende til ca. 300.000 oliefyr. Det er altså et betydeligt antal boliger, der opvarmes med olie, og som bør efterses hvert år både af hensyn til ejerens økonomi, men også af hensyn til samfundets bestræbelser på at spare på energien. Til sammenligning udgør naturgasinstallationerne 14%.

### OR-registrerede virksomheder

OR ønsker at servicere de OR-registrerede virksomheder bedst muligt og står til rådighed med markedsføringsmateriale, servicereportering m.v. Derudover er det vigtigt, at branchen er i stand til at tiltrække unge mennesker til servicearbejdet. OR er i

samarbejde med DS Håndværk & Industri, Teknik og skolerne i gang med at løse dette.

### Lovkrav

De lovpligtige 5- og 15-års eftersyn er ikke kommet i gang. Det er kun ganske få virksomheder, der har udført disse eftersyn og indberettet dem.

OR har en vision om at kunne tilbyde at udføre beregningen, fremsende kunderapporten og foretage indberetningen på den enkelte virksomheds og tekniske eksperts vegne naturligvis mod en rimelig dækning af de omkostninger, der er forbundet hermed.

### Samarbejdsaftale

OR-ordningen har opnået en større

 **OR-ordningen – en kvalitetssikringsordning, længe inden begrebet blev kendt...**

energibesparelse hos boligejerne, end man havde turdet håbe på. Det var oplagt for de OR-registrerede virksomheder at medvirke til energibesparelser, idet det har været OR-ordningens målsætning i mere end 28 år, og OR's målsætning er mere end indfriet, idet man har kunnet indrapportere over 9.000 MWh.

Hos SEAS-NVE har samarbejdet medvirket til at nå forpligtelserne for 2008. En del af aftalen med OR indebærer, at SEAS-NVE får mulighed for at indrapportere de energibesparelser, der iværksættes hos privatforbrugerne til myndighederne. Denne indrapportering er selskabet forpligtet til som en del af den aftale, der er lavet mellem Energiministeriet og elselskaberne. I henhold til lovgivningen skal elselskaberne samlet set realisere 388.886 MWh i 2008.

### Gas Service Registreringen

GSR-ordningen er en parallel til OR-ordningen, der, som navnet siger, står til rådighed for gas-installatører og gasservicefirmaer med sekretariatsbistand, servicereportering, mærkater mm. Der er også her mulighed for at få andel i de omtalte "Standardværdier". Det gælder både for OR og GSR, at ordningerne tilbyder brancherne efteruddannelse som "Service energivejleder" med et betydeligt tilskud.

### Energistyrelsen

Der har været afholdt en række møder mellem Energistyrelsen og servicebranchens forskellige organisationer i løbet af marts og april. Formålet var at se på bekendtgørelse nr. 438 af 3.6.2008 om eftersyn af kedel- og varmeanlæg i bygninger.

### VVS-dag '08

Årets vvs-dag blev afholdt hos Byggecentrum i Middelfart med 111 positive medlemmer, der gav dagen en pæn evaluering.

### Energidag '09

Vvs-udvalget og Energi- og miljøudvalget afholder i 2009 en fælles energidag med vægt på energibesparelser og alternative energiformer. Dagen afholdes på Samsø Energiakademi den 4. juni 2009.

Efter en introduktion til akademiet og Samsø som Vedvarende Energi Ø, får deltagerne mulighed for at eksperimentere med sol, vind, vand, forbrænding, biomasse og andre energikilder.

Om eftermiddagen vil der være "opfinderværksted", hvor deltagerne i mindre grupper bygger modeller af energimaskiner, sparemaskiner og alternative transportmidler efter samme arbejdsproces, som de store opfindere Franklin, Edison, Ellehammer, La Cour og mange flere benyttede som udgangspunkt for en fælles arbejdsproces.

Konceptet er specielt målrettet voksne legebørn.

### **DS Efteruddannelse – kurser for vvs'erne**

DS Efteruddannelse udbyder i det kommende år 29 kurser, som vvs'erne kan have glæde af. Herunder er de 18 af kurserne særligt tilrettelagt for vvs'erne, og de 7 af dem er helt nye kurser ( mærket med \*).

- Biobrændselsanlæg
- El-arbejde i smedeb Branchen\*
- El-fejlfinding\*
- Energieksperten\*
- GPS-introduktion
- Gulvvarmeanlæg
- Kundedialog
- Sammenføjningsteknik
- Solcelleanlæg
- Solvarmeanlæg
- Vand, varme & afløb\*
- Vandforsyningsanlæg – sikring\*
- Varmepumpeordningen – VPO kursus\*
- Varmepumpeteknik – grundlæggende\*
- VE-anlæg – sammenkobling
- Ventilation, små genvindingsanlæg
- Ventilationsanlæg – indregulering
- Ventilationsteknik – grundlæggende

Kurserne giver rig mulighed for faglig udvikling for både mester og svende inden for vvs-området - og under meget favorable vilkår, da kurserne jo er gratis. Der ydes både tabt arbejdsfortjeneste og kørsel til kursusdeltagere.

### **VVS-messe '09**

Vvs-messen '09 afholdes 22.-24. april 2009 i Odense Congress Center. DS Håndværk & Industri udstiller i år med en ny flot stand i hal B 2445. Den nye elektroniske kvalitetsstyringshåndbog bliver præsenteret på messen. Desuden bliver der mulighed for at møde den nye vvs-konsulent Birger T. Christiansen. Vi vil selvfølgelig gerne gøre alle vvs'erne opmærksom på DS Håndværk & Industri og den service, vi yder til medlemmer. Derfor vil potentielle nye medlemmer som messetilbud få tilbudt et halvt års gratis medlemskab af DS Håndværk & Industri.

**“Et opfinderværksted,  
som er specielt målrettet  
voksne legebørn på  
Energidag '09...”**

### **Videncenter**

Energistyrelsen har gennem en energiaftale oprettet et Videncenter, som har til formål at udarbejde standardaftaler og pakked løsninger til energirenoveringer, primært beregnet for eksisterende bygninger. DS Håndværk & Industri vil arbejde for ”pakke” målrettet vvs-området, så der ikke kun bliver udarbejdet forslag til isolering.



**Jørgen Christensen**  
Formand for Vvs-udvalget

# Nye krav til udførelser af stålkonstruktioner...

## Udvalgets medlemmer:

Svend Aage Kusk (udvalgsformand)  
Hans-Jørn Krogh Hansen  
Bruno Kiel  
Palle Lange  
John Nielsen  
Bent Jørgensen

## Ændring af udvalgsstruktur – pilotprojekt

På udvalgsmøderne i december startede udvalgene op efter den nye struktur. For Industri- og smedeudvalget (det tidligere Smedeudvalg) handler det overordnet om processer, materialer og ny teknologi, og for Drift- og strategiudvalget (Industri- og eksportudvalget) handler det om drift og strategi. Konceptet afprøves i udvalgene med henblik på endelig godkendelse på GF 2009.

Ændring af udvalgsstrukturen for Industri- og eksportudvalget og Smedeudvalget har medført, at udvalgene nu har en anden sammensætning af personer. Palle Lange er indtrådt i Drift- og strategiudvalget, og Frank Bunde er indtrådt i Industri- og smedeudvalget. Jani Lykke Methmann, Ole Simmelholt og Lise Daldorph er tilknyttet Drift- og strategiudvalget, og Jens Krogsgaard og Steffen Mose er tilknyttet Industri- og smedeudvalget.

Udvalgene startede op efter den nye struktur på møderne i december.

## Udvalgets aktiviteter

Koordineringen af udvalgene har medført, at visse aktioner er blevet flyttet udvalgene imellem.

## Kapacitetsbørsen

Kapacitetsbørsen har været aktiv i to et halvt år. Det har vist sig, at annoncørerne ikke opdaterer/sletter an-



noncerne, når behovet ikke er til stede længere. Derfor er Kapacitetsbørsen nu inaktiv, og der arbejdes på en ny version på vores hjemmeside, så man automatisk modtager en reminder om opdatering hver 3. uge. Der vurderes også på alternativt at indgå samarbejde med andre aktører, som på tilsvarende vis har etableret en kapacitetsbørs.

## Maskinhandlerne

### Temamøde

Den 10. marts 2009 blev der på Scandic i Kolding afholdt temamøde for smede- og maskinhandlere vedr. lovpligtige eftersyn. 70 personer var tilmeldt mødet og samtlige mødte op til et rigtig godt og konstruktivt møde.

Lars Arly Rasmussen og Kåre Møller, Arbejdstilsynets TC3, Markedsovervågningsafdelingen i Kolding, informerede bl.a. om Arbejdstilsynets

praksis ved tilsyn, hvor i lovgivningen man kan læse om eftersynene, hvilke maskiner der er tale om, hvad der kræves, og hvem der må lave eftersyn. Der var stor spørgelyst på mødet, og den efterfølgende evaluering viste stor tilfredshed med dagen.

Derudover arbejdes der videre med andre målrettede aktiviteter for målgruppen.

## Agromek november 2008

Agromek er blevet flyttet til ultimo november, hvilket betyder, at der i 2008 blev afholdt to Agromek-messer. DS Håndværk & Industri deltog igen men på en mindre stand i hal E. Man havde denne gang valgt en række emner, som medlemmerne kunne få nærmere information om eller hjælp til. Emnerne var de nye svejsekraft for bygningsstål, brug design i din virksomhed, data-opdatering af underleverandører, virksomhedens

kommunikationsstrategi, rådgivning i biogasindustrien, salg og markedsføring, nøgletal og økonomi samt generationsskifte. Standen havde knapt 50 besøgende på de fem dage.

### **Fyraftensmøder**

Smedeudvalget afholdt i efteråret tre fyraftensmøder om galvanisering. Møderne blev afholdt på DOT i Køge og FASTERHOLT samt Nordvestjysk Galvanisering i Holstebro. I alt deltog 60 medlemsvirksomheder på møderne. Møderne startede med rundvisning i produktionen efterfulgt af et teknisk foredrag.

### **Svejskrav**

Virksomheder, der fremstiller bygningsstål, fik stillet nye krav til udførelsen af stålkonstruktioner den 1. august 2008 med en overgangsordning til årets udgang. Det nye bygningsreglement, BR08, danner lovgrundlag for de skærpede krav. Omfanget afhænger af stålkonstruktionens art. Kravene betyder, at virksomhederne bl.a. skal have indført kvalitetsstyring.

DS Håndværk & Industri arrangerede i oktober/november 2008 en række informationsmøder, hvor de nye krav blev gennemgået. Møderne blev afholdt ti steder i landet, og ca. 250 personer deltog. Møderækken blev gentaget primo 2009 med knapt 200 deltagere. Jens Krogsgaard og Steffen Mose var foredragsholdere på møderne.

Der er udarbejdet en "inspirationsmanual". Manualen indeholder alle elementer til et kvalitetsstyringssystem, så virksomhederne hurtigt kan komme i gang med at få den tilrettet aktuelle forhold. Manualen er udarbejdet til udførelsesklasse EXC2, og er udbudt til virksomhederne til kr. 1000. Prisen dækker udelukkende produktionsomkostninger, opdatering og opfølgning.

Konsulenterne har efterfølgende fået mange henvendelser om personlig rådgivning, så der er planlagt tre mø-

der i maj i Nord/Midtjylland, Midt/Sydjylland og på Sjælland. Deltagerne skal medbringe egen bærbar PC, og det er en forudsætning, at deltagerne har læst og sat sig ind i manualen.

### **Kursus i dimensionering**

Udvalget arbejder på kursusarrangement af en dags varighed. Formålet med kurset er at give kursisterne en grundlæggende viden om dimensionering, så man bedre kan forholde en ståldimension i forhold til lasten. Der vil om muligt tages udgangspunkt i et beregningsprogram og en teknisk underviser. Kurset giver ikke kursisterne kompetence til efterfølgende at udføre dimensionering af konstruktioner men blot en bedre forståelse for, hvilke faktorer der spiller ind, når man dimensionerer.

### **Håndværkets Ankenævnet**

DS Håndværk & Industri har i det forløbne år haft 58 sager i ankenævnet. Sagerne fordeler sig således: 37 forbrugere fik medhold, 15 virksomheder blev frikendt og 6 sager blev afvist. Af de 58 sager henhører 4 sager til bygningssmedearbejde.

### **Kommende aktiviteter**

#### **Robotteknologi**

Robotteknologi er en (for mange) meget succesfuld måde at sænke lønomkostningerne på, så danske produktionsvirksomheder fortsat kan være konkurrencedygtige i et internationalt perspektiv.

Medlemmerne skal derfor opdateres på området, så alle fordomme manes i jorden og i stedet ses som muligheder for virksomhederne. Det handler om større viden primært til mindre virksomheder, herunder motivation, inspiration og vejledning.

Indledningsvis skal det undersøges i hvilket omfang, robotteknologi er interessant og i forhold til hvilke virksomheder. Det gøres ved dialog med RoboCluster (videncentret for teknologi)

samt ved dialog med egne virksomheder og andre relevante aktører.

Dernæst tilrettelægges en række aktiviteter herunder seminarer og eventuelle demonstrationsprojekter. Der skal researches på, i hvilket omfang der kan hentes midler til såvel forbedelserne som selve implementeringen. Vi har i medlemskredsen set gode eksempler på brug af innovationsprogrammer som et vigtigt led i forberedelsen af en større teknologiinvestering.

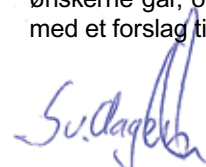
Initiativet understøtter i særlig grad medlemmernes vækstpotentiale, da det for de relevante virksomheder kan være en forudsætning for vækst. Initiativet understøtter ligeledes vores egen kompetence på området, ligesom det skaber et rigtig godt netværk til videnspersoner og eksperter, som kan knyttes til medlemsvirksomhederne efter behov.

### **Ny dækteknologi**

Der sker hele tiden udvikling inden for landbrugets dækanvendelse, og derfor har vi ment, at det var tiden med et opdateringskursus for medlemmer, der servicerer denne branche såvel inden for rådgivning som inden for reparation. Vi har derfor indgået en aftale om kursus i den nye dækteknologi med Flex1one. Finjusteringen af kurserne er i gang, og de vil snart blive udbudt.

### **Kvalitetssikring i branchen**

Handels- og servicevirksomheder er i stigende grad begyndt at se på kvalitetssikring af virksomhedens ydelser. Det foregår på den måde, at man udvælger sig nogle nøgleområder, oftest 5-6 stykker, som bliver underlagt et kvalitetssikringssystem. Vi er i gang med at sondere, i hvilken retning ønskerne går, og vil så vende tilbage med et forslag til vores medlemmer.



**Svend Aage Kusk**  
Udvalgsformand

# Beslagsmedeuddannelsen er nu EFFA-akkrediteret...

## Udvalgets medlemmer:

Michael Kjær (udvalgsformand)  
Tom Nørgaard  
Flemming Christensen  
John Nielsen

Udvalgets sammensætning er ikke ændret efter sidste generalforsamling.

## Status i Beslagsmedegruppen

Medlemslisten over beslagsmede i DS Håndværk & Industri tæller medio december 107 registrerede beslagsmedemestre. I 2008 er 17 beslagsmedevirksomheder indmeldt og ingen udmeldt.

Opdateret medlemsoversigt findes på [www.hovpleje.dk](http://www.hovpleje.dk)

## Lokalt uddannelsesudvalg på LIFE

Der er i 2008 blevet nedsat et lokalt uddannelsesudvalg på LIFE. Udvalget, som består af repræsentanter fra LIFE, DI, Metal og DS Håndværk & Industri, skal løbende tilsikre, at beslagsmedeuddannelsen er tidsvarende, eksempelvis ved at komme med forslag til ændringer eller tiltag. Pt. arbejder udvalget bl.a. med at fastsætte rammer for godkendelse af praktikpladser.

Repræsentant fra DS Håndværk & Industri er beslagsmedemester Jakob Algot Nielsen, som også er formand for udvalget.

Det er meget positivt, at man har taget initiativ til at få nedsat et sådant udvalg, som bringer organisationerne og skolen tættere sammen.

## Beslagsmedenes årskonference 2009

Beslagsmedene holdt årskonference på det nye KU/LIFE i Taastrup, lørdag den 7. februar, hvor i alt 45 personer deltog.



Emnet uddannelse gav hurtigt ønsker omkring efteruddannelse og kurser. Der blev livligt debatteret, og mange havde gode ideer og forslag. Skal man opsummere de generelle forslag, vil det være noget i retning af kurser opbygget som en række moduler, der kan føre til en afsluttende eksamen til eksamineret beslagsmed. Beslagsmedeudvalget vil vende mulighederne med bl.a. Det Lokale Uddannelsesudvalg for beslagsmedeuddannelsen, LUU.

Formand Michael Kjær kom i sin beretning ind på ønsket om en opstramning af lovgivningen om hold af heste. Det er tiden, at man tager næste skridt og fastsætter en skæringsdato for krav til uddannelse for beskæring og skoning af heste i Danmark. Som det er i dag, siger loven (§ 28, stk. 2), at Justitsministeren kan fastsætte regler om krav til uddannelse for beskæring og anlæggelse af beslag.

Med det store antal nyuddannede beslagsmede og derved muligheden for etablering af endnu flere praktikpladser vil det i den nærmeste fremtid være muligt at dække behovet i Danmark med registrerede beslagsmede.

Endvidere berettes der stadig om ke-

delige historier, hvor heste har været offer for uprofessionel beskæring/skoning, og det er vigtigt, at sådanne historier kommer frem i lyset, så politikerne kan se problemet og gøre noget ved det. Derfor har beslagsmedeudvalget haft fokus på afgørelsen i retssagen mod barfodstrimmer Christina Keppie, som er dømt for fejlagtig beskæring af en hest tilbage i 2005.

Christina Keppie har ladet sagen prøve ved en domstol, men er den 24. februar 2009 ved retten i Glostrup blevet idømt en bøde på kr. 5000.-

Med udgangspunkt i ovennævnte har Beslagsmedeudvalget i samarbejde med DS Håndværk & Industris kommunikationschef Kristine Lyngbo udfærdiget et brev til justitsministeren med forslag til en stramning af lovgivningen for beskæring og beslag på heste.

#### **Dansk/Nordisk Mesterskab for beslagsmede 2009**

I dagene 6.-8. marts var der Dansk/Nordisk Mesterskab for beslagsmede ved Hest og Rytter messen i Messecenter Herning. I alt 88 smede deltog fra hhv. Tjekkiet, Finland, Holland, Tyskland, Rusland, Sverige, Norge og Danmark. Arrangementet var traditionen tro arrangeret af DS Håndværk & Industris stævneudvalg i samarbejde med Metal og Messecenter Herning. Ca. 35.000 personer besøgte messen denne weekend.

#### **EFFA Akkreditering af den danske beslagsmedeuddannelse**

Den danske beslagsmedeuddannelse blev i april 2008 akkrediteret efter et 3-dages besøg af EFFA's Accreditation Board bestående af Miles Williamson Noble, Howard Cooper og Bernard Vessillier.

Det betyder, at en dansk uddannet beslagsmed nu kan arbejde i følgende akkrediterede lande: England, Holland, Schweiz, Østrig og Finland. Beslagsmedemedlemmer af DS

Håndværk & Industri har i 1. kvartal 2009 modtaget et certifikat samt en streamer til bilens rude med teksten: Certified Eurofarrier DK-Reg.nr.XXX 2009. Disse streamers fremsendes hvert år i januar med det pågældende årstal og beslagsmedens reg.nr.

Akkrediteringen blev arrangeret af DS Håndværk & Industris beslagsmedeudvalg i samarbejde med Industriens Uddannelser, LIFE og Rådet for hovpleje og hestebeslag.

DS Håndværk & Industri administrerer udleveringen af certifikater og stickers, som er gratis for medlemmer og kan købes af ikke-medlemmer.

#### **EFFA AGM 2008**

Formand Michael Kjær og Flemming Christensen (Beslagsmedeudvalget/

**DS Håndværk & Industri er den eneste arbejdsgiver for beslagsmede i Danmark – det forpligter...**

bestyrelsesmedlem i EFFA) var til EFFA generalforsamling i Saumur, Frankrig den 14.-16. november 2008. Flemming Christensen overtog embedet som vicepræsident efter David Gulley, som nu er præsident for EFFA.

#### **Kursus 12. maj 2009**

Tirsdag den 12. maj afholdes kursus på LIFE i Taastrup. Foredragsholder: Mitch Taylor, Certified Journeyman Farrier (AFA), Kentucky Horseshoeing School. Kurset sponsoreres af Jessens Rideudstyr, Kolding og arrangeres af Beslagsmedeudvalget.

#### **Studietur til Kentucky Horseshoeing School, USA, oktober 2009**

DS Håndværk & Industri er den eneste arbejdsgiverorganisation for beslagsmede i Danmark, hvilket forplig-

ter. Samtidig har vi en meget aktiv medlemsskare, der er meget fagligt bevidst.

Derfor planlægges og gennemføres en studietur for beslagsmede til Kentucky Horseshoeing School, USA i oktober 2009. Kentucky Horseshoeing School er verdenskendt blandt beslagsmede og hestefolk, dels på grund af skolens høje uddannelsesstandard og dels på grund af beliggenheden midt i et stort hestesportsområde. Studieturen vil kunne give de deltagende medlemmer en indsigt i den amerikanske beslagsmedeuddannelse herunder anvendte teknikker og teorier. Endvidere vil der være mulighed for at opleve hestesportsgrenene, da det er højsæson for disse i denne periode.

En lignende studietur til Australien blev afholdt i 2001, hvor tilslutningen dog ikke var stor, hvilket nok var forårsaget af den forholdsvis høje udgift.

DS Håndværk & Industri vil efterfølgende profilere turen til Kentucky bl.a. ved at skrive artikler og andet inspirationsmateriale til gavn for hele

medlemsskaren.

Vi skal naturligvis markedsføre turen over for medlemmerne, men der skal også ske en bredere profilering af DS Håndværk & Industri i den forbindelse. Tidligere har vi erfaret, at de arrangementer, som vi afholder, giver en god profilering og medvirker til at hverve mange nye beslagsmede.

Overordnet medfører initiativet, at vi yder vores medlemmer den bedste rådgivning og inspiration world wide.

*Michael Kjær*

**Michael Kjær**  
Udvalgsformand

# Erhvervsuddannelser under pres...

## Udvalgets medlemmer:

Hans-Jørn Krogh Hansen  
Jørgen Christensen  
Frank Bunde  
Henning N. Nielsen  
Hanne B. Nylev  
Christian Bille Larsen

Ultimo 2008 besluttede formanden for uddannelsesudvalget Per Reinholdt at fratræde posten grundet virksomhedsmæssige årsager.

Udvalget besluttede ikke at udpege en ny formand inden konstitueringen i juni 2009. I den mellemliggende periode varetager uddannelseschef Finn Kyed de daglige opgaver i forhold til udvalget.

## Hvad motiverer unge i valget af uddannelse?

DS Håndværk & Industri har været med i en stor undersøgelse om unges motivation for at vælge en erhvervsuddannelse. Undersøgelsen er udført af Håndværksrådet i samarbejde med DS Håndværk & Industri, Danske Slagtermestre samt Bager- og Konditormestre i Danmark. Undervisningsministeriet har støttet undersøgelsen økonomisk.

Helt overordnet viser undersøgelsen, at vejlederne i folkeskolen sidder i en nøgleposition, når unge mennesker skal vælge uddannelse. Samtidig tyder undersøgelsen på, at vejledningen og informationen om erhvervsuddannelserne i højere grad end i dag skal være praktisk tilrettelagt dvs. med fokus på f.eks. længerevarende praktikophold i virksomheder og mere opfølgning på erhvervspraktikken. En beslutning om en erhvervsuddannelse tages ofte i det øjeblik, den unge får fagets redskaber i hånden. Under-



søgelsen viser også, at vi skal fortælle langt mere om de gode muligheder for efter- og videreuddannelse, man har med en erhvervsuddannelse.

## Nye værktøjer til rekruttering

Undersøgelsen består af to dele. Den ene del er fokusgrupeinterviews med tre grupper af lærlinge – slagtere, bagere og smede/industri teknikerne – som er blevet spurgt hvorfor de har valgt netop den uddannelse, de er i gang med. Den anden del af undersøgelsen er en spørgeskemaundersøgelse, som knapt 2.400 folkeskoleelever i 8., 9. og 10. klasse har svaret på. Undersøgelsen afdækkede bl.a. de unges uddannelsesønsker og deres viden om de undersøgte uddan-

nelser. Folkeskoleeleverne blev også spurgt om, hvordan og fra hvem de henter viden om de uddannelser, de overvejer efter folkeskolen.

Den samlede rapport er i marts måned afleveret til Undervisningsministeriet sammen med fire pjecer, der er tænkt som et inspirationsværktøj til alle, der arbejder med rekruttering til og information om erhvervsuddannelserne – faglige udvalg, vejledere, virksomheder, erhvervsskoler og organisationer. De tre af pjecerne er fagspecifikke (til hhv. bager-, slagter- og smede/industri tekniker-uddannelserne), mens den fjerde pjece kan bruges helt generelt.

### **Kreative fag bliver prøvafag som forsøg i folkeskolen**

Regeringen fremlægger nu en handlingsplan for at styrke børn og unges praktiske, musiske og kunstneriske færdigheder. Forsøg med afgangsprøver i musik, billedkunst og et nyt fag "håndværk og design" er en betydningfuld del af planen.

### **Teknisk erhvervsuddannelse – en uddannelse med mange karrieremuligheder**

Industriens Uddannelser har netop færdiggjort en undersøgelse af, om fagligheden i de tekniske erhvervsuddannelser giver et godt grundlag for livslang læring og mange karriereveje.

Det har været centralt at undersøge, om uddannelsernes faglige specialiseringer giver mulighed for mange karriereveje, eller om de omvendt er en blindgyde i forhold til forskellige muligheder på arbejdsmarkedet på længere sigt.

Undersøgelsen fokuserer på karriereveje og erfaringer fra personer, der afsluttede en teknisk erhvervsuddannelse i 2001. Der er sat fokus på 10 af industriens uddannelser, som har forskellig varighed og fagligt fokus.

Karrierevejene for årgang 2001 er præget af høj grad af mobilitet. Personer fra årgangen bliver både ledere, de skifter jobfunktion, og de videreuddanner sig. Samtidig viser undersøgelsen, at det vigtigste for årgang 2001 er at have mulighed for at kunne arbejde selvstændigt og at kunne udvikle sig fagligt. Mange har eksempelvis et ønske om at blive ledere, selvstændige eller at videreudvikle sig i fremtiden.

Det viser sig også, at der sker en fortsat faglig udvikling, når erhvervsuddannelsen er afsluttet, da en stor del af årgang 2001 ofte løser opgaver, der er mere krævende end deres ud-

dannelse kvalificerer dem til. En stor del af årgangen er mobile på tværs af brancher og jobfunktioner.

Det betyder altså, at det specifikke faglige fokus i de tekniske erhvervsuddannelser kan bruges bredt på arbejdsmarkedet. Undersøgelsen viser også, at uddannelserne giver en god faglig ballast, så mange forskellige karriereønsker kan opfyldes.

Undersøgelsen identificerer dog nogle begrænsninger for efter- og videreuddannelse. Det anbefales derfor, at der arbejdes på at forbedre gennemsligtigheden i efter- og videreuddannelsessystemet.

Det kan konkluderes, at uddannelserne giver et godt grundlag for mange

**“ Livslang læring og mange karriereveje er stærke argumenter i forbindelse med valg af uddannelse... ”**

karriereveje, men at uddannelserne kan justeres, så unge med en teknisk erhvervsuddannelse får endnu flere karrieremuligheder.

Undersøgelsen er blevet gennemført i samarbejde med Roskilde Universitet, i regi af den Centrale Analyse- og Prognosevirksomhed under Undervisningsministeriet. Resultaterne vil blive brugt i det videre arbejde med at udvikle de tekniske erhvervsuddannelser i Industriens Uddannelser.

### **Udpegnings til de Lokale Uddannelsesudvalg**

I 2009 skal der udpeges medlemmer til de Lokale Uddannelsesudvalg på skolerne for en ny 4-årig periode. I den forbindelse vil Industriens Uddannelser kontakte skolerne for at få oplyst, hvilke ønsker skolerne har til ændringer i den paritetiske sammen-

sætning af de lokale uddannelsesudvalg, eller om der er blevet oprettet/ nedlagt lokale uddannelsesudvalg på skolen.

Der kan ske ændringer af de lokale uddannelsesudvalg i forbindelse med de kommende VEU-centre og den nye udbudsrunde inden for AMU. Organisationerne foretager udpegningen i løbet af efteråret 2009. Udpegningerne udmeldes primo 2010 med ikrafttræden den 1. april 2010.

### **Ny AMU-udbudsrunde i 2009**

Der skal gennemføres en AMU-udbudsrunde i 2009. Hensigten er, at ansvaret for de erhvervsrettede voksen- og efteruddannelser fremadrettet samles på færre og stærkere uddannelsesinstitutioner med deraf følgende større fokus på og effekt af indsatsen.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter blev i oktober 2007 enige om, at der er behov for at styrke det erhvervsrettede voksen- og efteruddannelsesområde (VEU), fordi det spiller en vigtig rolle i forhold til at fastholde og videreudvikle arbejdsstyrkens kompetencer og sikre, at virksomheder og medarbejdere er bedre rustet til udfordringerne på fremtidens arbejdsmarked.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter er derfor enige om at afdække og vurdere mulighederne for at forny styring og vilkår for udbuddet af AMU.

I 2009 gennemføres en udbudsrunde, som skal sikre, at udbuddet bliver placeret på institutioner, der har fokus på og erfaring med AMU-indsatsen og samtidig kan dokumentere solid voksenpædagogisk erfaring. Dermed øges kvaliteten og fagligheden i kurserne samtidig med, at det ledelsesmæssige fokus på AMU-aktiviteterne øges.

Med udbudsgodkendelse følger en udbudsforpligtelse, herunder en forpligtelse til at koordinere udbuddet med andre institutioner, så omfanget af aflyste kurser mindskes, samt en forpligtelse til at øge samarbejdet med andre udbudsinstitutioner med samme udbud.

For at styrke det opsøgende arbejde og en større koordinering på tværs af uddannelsesområderne samt en større overskuelighed på tværs af AMU-udbuddet, skal der etableres et antal (8-12) VEU-centre med hvert deres geografiske dækningsområde. Centrene skal have en koordinerende funktion i forhold til virksomhedsopsøgende arbejde, behovsafdækning m.v. Derudover skal centrene fungere som én indgang, hvor nye brugere og brugere med komplekse uddannelsesbehov kan henvende sig.

#### Procedure for godkendelse af praktikvirksomheder

Der findes tre forskellige procedurer for godkendelse til praktikvirksomhed:

1. Administrativ godkendelse på baggrund af det af virksomheden udfyldte oplysningsskema. En administrativ godkendelse sker typisk, når en virksomhed er godkendt i forvejen men ønsker at udvide antallet af lærlinge, som godkendelsen dækker, eller hvis virksomheden skifter adresse eller cvr-nr.
2. Godkendelse med besigtigelse af det lokale uddannelsesudvalg (LUU). Anmodning om besigtigelse sendes til LUU, når en virksomhed skal godkendes første gang. Godkendelse eller afslag af ansøgning sker først efter tilbagemelding fra LUU.
3. Enkelt-persons godkendelser Hastesag hvor en virksomhed af forskellige årsager har indgået uddannelsesaftale med en lærling, som er startet på sit uddannelsesforløb, uden at virksomheden er blevet god-

kendt som lærested.

Der er ca. 100 sager af denne art om året, og sekretariatet giver en enkelt-persons godkendelse på navn og cpr-nr. Godkendelsen er ikke generel men gælder kun den pågældende lærling. Skolerne har bemyndigelse til at foretage sådanne godkendelser men benytter sig sjældent af denne ret.

#### Godkendelse til et højere niveau

Efter vi har fået erhvervsuddannelser på et højere niveau, f.eks. værktøjsmageren (4 år) og værktøjstekniker (5 år), er det nødvendigt at se på godkendelsesproceduren for dette.

Metalindustriens Uddannelsesudvalg har besluttet, at såfremt en virksomhed har en godkendelse til trin 2

## Behov for at styrke det erhvervsrettede voksen- og efteruddannelsesområde...

(f.eks. værktøjsmager) og ønsker at uddanne lærlinge på trin 3 (værktøjstekniker), skal virksomheden ansøge om at blive godkendt som lærested til det pågældende trin/niveau, som ved almindelig praksis ved generel virksomhedsgodkendelse.

#### To ugers krav

Loven om erhvervsuddannelser foreskriver, at der senest to uger efter en ansøgning er modtaget af det faglige udvalg, skal foreligge en afgørelse om godkendelse af virksomheden som praktiksted. For at imødekomme dette krav er det nødvendig at skærpe proceduren, og derfor er følgende besluttet i Metalindustriens Uddannelsesudvalg.

Når sekretariatet modtager en første-gangsansøgning, har det lokale uddannelsesudvalg tre dage til at med-

dele sekretariatet, om de ønsker at besigtige virksomheden eller ej.

Hvis udvalget ikke melder tilbage til sekretariatet inden fristen, eller hvis de meddeler, at det ikke er nødvendigt med en besigtigelse, sker der en administrativ behandling af sagen på baggrund af det af virksomheden udfyldte ansøgningskema.

Hvis det lokale uddannelsesudvalg ønsker at besigtige virksomheden, meddeler sekretariatet dette til virksomheden.

#### Ung til ung projektet

Ved udgangen af 2008 var der 58 besøgslærlinge. Flest besøgslærlinge er der i Jylland, og af denne årsag blev projektet geografisk faseopdelt, således at det blev folke-, efter- og privatskoler i Nordjylland og Midtjylland, der blev kontaktede med henblik på besøg.

I sidste kvartal af 2008 hvor besøgene blev sat i gang, har der været afviklet 20 skolebesøg, og i alt har vi nået omkring 800 elever. Projektet fortsætter i 2009 med en speciel indsats på Fyn og Sjælland.

#### World Skills

Metalindustriens Uddannelsesudvalg deltager for første gang i World Skills i 2009, der afholdes i Canada. Metalindustriens uddannelser bliver repræsenteret inden for områderne mekaniker, karosseri og CNC-teknik.

#### Praktikpladssituationen

Antallet af indgåede uddannelsesaftaler er faldet kraftigt inden for det sidste halve år. Nedgangen er specielt stor inden for bygge- og anlægsområdet, men industriens uddannelser er også ramt. Uddannelsesudvalget følger situationen tæt og opfordrer på det kraftigste medlemsvirksomhederne til fortsat at ansætte lærlinge i det omfang, det overhovedet er muligt.

Virksomhederne skal forhåbentlig om kort tid igen bruge mere faglært arbejdskraft, og så er det vigtigt, at vi ikke har tabt en ungdomsårgang i erhvervsuddannelserne på grund af finanskrisen. Undersøgelser viser, at hvis det europæiske uddannelsesniveau forbliver uændret, vil antallet af elever på de europæiske erhvervsuddannelser falde med over kr. 2 mio. fra 2005 til 2030.

Analysen viser for Danmarks vedkommende, at mens vi frem mod 2010 kan se frem til et stigende antal unge, der uddannes som faglærte (undersøgelse før finanskrisen kom), så stagnerer niveauet frem mod 2030. Dertil skal lægges, at store grupper faglærte trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet i samme periode.

#### **Kursusaktiviteter i 2. halvår 2008**

Under DS Efteruddannelse har der i 2. halvår 2008 været udbudt 33 kurser, hvoraf de 21 er afviklet med i alt 224 deltagere. Endnu bedre er det gået med DS Håndværk & Industris egne kurser, hvor der har været udbudt 11 kurser, der alle blev afviklet med i alt 188 deltagere.

Der har endvidere været udbudt 4 arrangementer i samarbejde med lokalafdelingerne. 3 af disse er blevet afviklet med i alt 48 deltagere.

Der har været en pæn tilslutning til de forskellige konferencer og temamøder, som de forskellige faglige udvalg i DS Håndværk & Industri har indbudt til. I alt 413 personer har deltaget i disse. Sammenlagt har godt 800 personer i 2. halvår 2008 deltaget i en eller flere af de udbudte aktiviteter i foreningens regi.

#### **Kursusaktiviteter i 1. halvår 2009**

I første kvartal af 2009 er der meget stor tilslutning til kurserne under DS Efteruddannelse. Der er afviklet 27 kurser med i alt 294 deltagere. 9 kurser er blevet aflyst på grund af for få tilmeldinger.

Med hensyn til vores egne kurser og aktiviteter har der også været en stor mødeaktivitet. Der er i første kvartal af 2009 afviklet:

- 8 faglige konferencer og temamøder med i alt 355 deltagere
- 3 lokalafdelingsarrangementer "Medarbejderudviklingssamtalen" med 65 deltagere
- 3 lokalafdelingsarrangementer "Personalehåndbogen" med 65 deltagere
- 5 kurser i "Brug af overenskomsten i dagligdagen" med i alt 117 deltagere
- 1 hold af DS lederuddannelse, modul 1 med 15 deltagere
- 2 hold af DS lederuddannelse, modul 3 med i alt 24 deltagere
- 1 hold af DS lederuddannelse modul 4 med 16 deltagere
- 1 kursus i "Ledelse & samarbejde" med 12 deltagere

I første kvartal af 2009 har sammenlagt 669 personer benyttet sig af DS Håndværk & Industris egne aktiviteter.

Til slut vil jeg takke udvalgets medlemmer, vores repræsentanter i bestyrelser og lokale uddannelsesudvalg ved de tekniske skoler, skuemestre, repræsentanter i udviklingsgrupper og sekretariatets medarbejdere for et godt og engageret samarbejde i det forløbne år.

På udvalgets vegne



**Finn Kyed**  
Uddannelseschef

# Markedsføring med forøget styrke i 2009...

## Udvalgets medlemmer:

Bruno Kiel (udvalgsformand)

John Nielsen

Johnnie Hansen

Svend Aage Kusk

Personsammensætningen i Forsikringsudvalget er uændret siden sidste generalforsamling.

DS-aftalen er et samarbejde med forsikringsselskabet Topdanmark og forsikringsmæglerfirmaet Willis I/S. Der er store besparelser ved at benytte aftalen, og mange medlemmer hos DS Håndværk & Industri benytter sig af aftalen. Jo flere der benytter aftalen, jo større besparelser på forsikringer kan opnås for den enkelte virksomhed.

En markedsføringsplan for DS-aftalen blev iværksat i 2008. Planen, som er udarbejdet i samarbejde med Willis I/S, har til formål at få flere til at benytte aftalen. I forbindelse med markedsføringsplanen er mange virksomheder blevet kontaktet og har fået tilbud på forsikringer. Desværre benyttes disse tilbud ofte til at presse eget forsikringsselskab på præmien. Markedsføringsplanen fortsætter med forøget styrke i 2009.

Samarbejdsaftalen med Topdanmark og Willis I/S er forlænget for en ny periode på 3 år fra 1. januar 2009.

For arbejdsskadeforsikring for ansatte i vvs-virksomheder blev der varslet en voldsom stigning. Willis I/S undersøgte derfor forsikringsmarkedet for den lovpligtige arbejdsskadeforsikring og forsikringsselskabet AIG Europa S.A. var yderst konkurrencedygtig på denne forsikring. Der er derfor fra 1. januar 2009 ind-



gået aftale med forsikringsselskabet AIG Europa S.A. om at tegne arbejdsskadeforsikring for ansatte i vvs-virksomheder. Eksisterende arbejdsskadeforsikringer for ansatte i vvs-virksomheder overflyttes til AIG Europa S.A. med accept fra Topdanmark.

DS-aftalen er konkurrencedygtig på såvel pris som dækning og udvides

løbende med nye forsikringstyper til gavn for medlemmerne i DS Håndværk & Industri.

**Bruno Kiel**  
Udvalgsformand

# Ny kommunikationsplatform: DS Klima '09...

## Udvalgets medlemmer:

Jørgen Christensen (udvalgsformand)

Per Poulsen

Aslak Skjøth

Flemming Hansen

Per Storm Mortensen

Henrik Lilja

Håndværksrådet

Efter et års manglende repræsentation fra industriområdet i udvalget er det med glæde, at vi igen har en repræsentant for energiindustrien. Per Poulsen, Sabetoflex ApS i Roslev er indtrådt som nyt medlem i udvalget. Per Poulsens virksomhed beskæftiger sig bl.a. med fremstilling af blyfri inddækningsmaterialer og energibesparende applikationer til boligopvarmning samt energieffektivisering i industrien.

## Energipolitik

Energiforliget af februar 2008 er nu omsat til lov, og det overordnede formål med loven er at fremme anvendelsen af vedvarende energi. Der er gode elementer i loven, men der følger også nye afgifter med. Det bliver de små og mellemstore virksomheder, hvor der ikke kommer "røg op af skorstenen", der får mest ud af den nye energilov.

Energipolitikken er i stigende grad et europæisk anliggende. Udbygning med vedvarende energi, CO<sub>2</sub>-reduktionsmål, mål for energieffektivisering, rammerne for organisering af energisektoren samt udvikling af energiteknologi fastlægges i EU regi.

## Branchemøde om biobrændsel

Energi- & Miljøudvalget inviterede i marts 2009 en gruppe medlemsvirksomheder, der beskæftiger sig med



produktion af maskiner og udstyr til biobrændsel, til branchemøde. Formålet med mødet var at debattere branchens udfordringer og give viden, input og inspiration til, hvordan DS Håndværk & Industri bedst muligt kan understøtte de medlemsvirksomheder, der beskæftiger sig med biobrændsel.

Målet med mødet var også at erfaringsudveksle med andre virksomheder i branchen.

## Biogasindustrien

I februar 2008 indgik et bredt flertal i Folketinget et energiforlig, som betyder, at afregningen for el, produceret fra biogas, hæves til 74,5 øre, og at den fremover reguleres med 60 pct.

af stigningen i nettoprisindekset.

I august 2008 meldte miljøministeren ud, at kommunerne skal medvirke til at finde placeringer for nye biogasanlæg.

I december 2008 udsendte Fødevareministeriet en rapport "Landbrug og klima", der udpeger biogas som et af de mest effektive redskaber til at reducere udslippet af drivhusgasser fra jordbrug – og det tilmed som et af de billigste klimavirkemidler for samfundet.

Regeringen har meldt ud, at biogasproduktionen skal tredobles over de kommende 8-10 år. Det svarer til 40-50 nye store biogasfællesanlæg og mange gårdanlæg, så biogasproduktionen stiger fra 4 til 12 PJ.

Aktiviteterne omkring biogasindustrien sker gennem et tæt samarbejde med Brancheforeningen for Biogas, hvor DS Håndværk & Industri er repræsenteret i bestyrelsen.

### Udvikling af energieffektiviseringsværktøjer – DS ESCO

Energi- og Miljøudvalget har for 2009-10 fået godkendt en bevilling på kr. 1,2 mio. til udvikling af et værktøj til realisering af energieffektiviseringer i fremstillingsvirksomheder hos medlemsvirksomheder.

Projektets overordnede formål er at demonstrere mulige ESCO-modeller for realisering og energieffektivisering i små- og mellemstore erhvervsvirksomheder samt afdække barriererne.

#### DS ESCO projektet skal specifikt identificere og søge

- at realisere energibesparelser i forbindelse med proces- og varmegenvinding
- at installationer i virksomhedens bygninger, som f.eks. ventilation, trykluft og belysning m.v., vil blive inddraget i projektet
- at medarbejderne inddrages målrettet i effektiviseringsprocessen og i den efterfølgende daglige drift med særligt fokus på den daglige energiadfærd
- at de erhvervsjuridiske aspekter, som et vigtigt delmål for projektet beskrives dvs. aftalekomplekset mellem virksomhed og rådgiver, investor m.v. samt diverse kontraktforhold med entreprenøren, der udfører det håndværksmæssige arbejde, drift og vedligehold.
- at projektet har særligt fokus på beskrivelse af kontrakt-/ejerforhold, nagelfasthed ved ejerskifte, konkurs m.v.
- at succeskriteriet for projektet er at hæve gennemførelsen fra 10-15% til 50% (investering i energieffektiviseringer)

Projektet gennemføres i samarbejde med NRGi Rådgivning, OVE/Energi-tjenesten, Sabetoflex og Deloitte.

### EnergieXperten og efteruddannelse

DS Efteruddannelse udbyder et nyt kursus, der har til formål at styrke lederens overblik som "tovholder" ved arbejde i energi- og byggebranchen. På kurset gennemgås oplæg til, hvordan man får energiforbrug og energioptimering ind som en aktiv del af byggeprojekterne samt ved energieffektivisering i industrien bl.a. i forbindelse med modernisering og renovering af produktionsudstyret.

Byggebranchen har en fælles energiramme, der skal overholdes, når det handler om nybyggeri. Det betyder større indflydelse og ansvar for bygningsmedene og vvs-installatøren. Det er derfor vigtigt at vide, hvordan energirammen reagerer, når der f.eks. ændres på fyringseffektivitet, sættes en ny cirkulationspumpe op eller ændres på afstand til forbrugssteder.

Service- og montagevirksomheder og vedligeholdelsesmedarbejdere i industrien bliver efterspurgt eksperter i de kommende år. Derfor er det vigtigt, at de har den fornødne ekspertise på området.

Energieffektivisering i industrien kan bl.a. ske gennem modernisering og renovering af produktionsudstyret, som i visse tilfælde kan finansieres via energibesparelser.

Det er målet at få uddannet en række "EnergieXperter", som bliver de foretrukne samarbejdspartnere, når der bliver efterspørgsel på eksperter i at samle og styre byggeprojekter samt i forbindelse med service- og montagearbejde i industrien.

Målgruppen for kurset er arbejdsgivere, ledere og medarbejdere, der beskæftiger sig med projektledelse og energieffektivisering i bygge- og anlægsbranchen samt med modernisering og renovering af installationer i industrien.

### DS KLIMA '09

Ideen med DS KLIMA 09 er at etablere en fælles kommunikationsplatform, hvor alle aktiviteter, der kan forbindes med klima, energi og miljø, samles på en fælles kommunikationsplatform, en visuel "elektronisk knap" på hjemmesiden [www.ds-net.dk](http://www.ds-net.dk). Aktiviteten kan ligeledes understøttes af DS-bladet og øvrige kommunikationsmedier i DS Håndværk & Industri.

DS KLIMA 09 kan også medvirke til en større gennemslagskraft og opmærksomhed over for DS Håndværk & Industris eksterne målgrupper (ikke-medlemmer), så de kan se, at også DS Håndværk & Industri er aktiv og målrettet i "Klimaåret".

Det er vigtigt, at DS Håndværk & Industri som arbejdsgiver- og branche-forening støtter op om det planlagte FN klimatopmøde, som afvikles i december 2009.

Energi- og Miljøudvalget arbejder for at igangsætte en række aktiviteter, som kan styrke medlemmernes konkurrenceevne og samtidig skabe opmærksomhed om medlemmernes aktiviteter og muligheder på klimaoområdet (energi og miljø), initiativer som helt naturligt indpasses i DS KLIMA 09.

Dette tiltag er særligt vigtigt, da en meget stor del af medlemsvirksomhederne i dag har fokus på energiforbruget og de mulige økonomiske besparelser. En gruppe medlemmer har helt centrale kommercielle interesser i såvel energi- som klimadelen.

### Håndværksrådets Klimagruppe

I foråret 2008 blev der i regi af Håndværksrådet (HVR) nedsat en "Klimagruppe", hvor HVR's medlemsorganisationer blev tilbudt deltagelse. På vegne af DS Håndværk & Industri deltager energi- og miljøkonsulent Ove Folmer Jensen. HVR's formål med at gå ind i arbejdet med klimadagsordenen er at sikre fokus på små og mellemstore virksomheder som udbydere af ydelser og produkter samt modtagere af rådgivning, og

viden, der indebærer, at de begrænser eget energiforbrug.

Der er i klimagruppen udarbejdet en pressestrategi, der skal sikre en koordinering mellem de deltagende aktører.

Klimagruppens aktiviteter har to målgrupper:

- SMV'er som udførende håndværksvirksomheder, dvs. dem der er ude hos slutbrugerne – private husstande, andre virksomheder samt offentlige virksomheder/institutioner
- SMV'er som energiforbrugere, dvs. dem der skal have foretaget energi-effektivisering i forbindelse med proces- og varmegenvinding samt bygnings øvrige installationer

Klimagruppen arbejder på at arrangere en europæisk klimakonference i dagene 1. til 3. september 2009, parallelt med HI-messen 09 i Herning. Konferencen har klima som gennemgående overskrift, og Enterprise Europe Network deltager med et europæisk matchmaking arrangement. Målet med konferencen er, at vi over for europæiske og danske beslutningstagere og politikere præsenterer den viden og de produkter, som vi kan præstere inden for klimaområdet i bygge- og anlægsbranchen. De tre parter, Messecenter Herning, Enterprise Europe Network og HVR-klimagruppen, samarbejder om markedsføringen af de tre events, da alle stort set opererer med samme målgruppe.

### DS Miljø- & Energipris 2009

I forbindelse med åbningen af HI-messen 09 i Herning vil vi også i år uddele DS' Miljø- & Energipris. Prisen kan gives til en virksomhed eller en person i Danmark, der har udviklet et produkt eller en proces, der sikrer en væsentlig bedre energidnyttelse og dermed lavere miljøbelastning, til en forsker/studerende ved en højere læreanstalt, som har udviklet og/eller medvirket ved udvikling af et produkt/proces eller tilsvarende eller til et produkt/projekt der, ud over miljøforbedringen, bidrager til en forbedret konkurrenceevne og beskæftigelse i danske virksomheder.

**“Vi har behov for en bredere og dybere viden om medlemmernes ønsker og behov via en ny medlemsundersøgelse...”**

### Energipolitisk åbningsdebat 2008

Det forhold, at russerne er ved at købe hele Island, og at en heftig finanskriser er over os, får ikke den globale opvarmning til at forsvinde. Sådan sagde Klima- og Energiminister Connie Hedegaard på den energipolitiske konferencens åbningsdebat i dagene 8. og 9. oktober 2008 på Den Sorte Diamant i København. Konferencen var arrangeret i samarbejde med Foreningen Danske Kraftvarmeværker, Energipolitisk Udvalg og DS Energi- og Miljøudvalg. Nedsikring af CO<sub>2</sub>-udslippet med 20% gennem energieffektiviseringer på 20% samt omlægning af energiforsyningen til de vedvarende kilder med 20% – det såkaldte 20-20-20 mål – var et af de temaer, der blev berørt på konferencen. Mål som vi i DS Håndværk & Industri positivt kan arbejde videre med.

Som tidligere år vil vi også i 2009 afvikle konferencen i samarbejde med Foreningen Danske Kraftvarmeværker i dagene 7. og 8. oktober på Christiansborg.

### Fokus på medlemmernes behov og ønsker

Energi- og Miljøudvalget har primært fokus på de faglige kompetencer, der vedrører virksomheder, der arbejder med industriel energi og miljø. Medlemmernes fortsatte udvikling og krav om serviceydelser fra DS Håndværk & Industri betyder, at vi har behov for en bredere og dybere viden om medlemmernes ønsker og behov. Vi vil derfor via en medlemsundersøgelse og temamøder m.v. søge at få segmenteret medlemmerne inden for det industrielle energi- og miljøområde.

### Afslutning

Min 7. periode som udvalgsformand er ved at være til ende, i den forbindelse vil jeg takke for et positivt og konstruktivt samarbejde med udvalget i det forløbne år. Til slut vil jeg ligeledes takke sekretariatet for et godt og initiativrigt samarbejde.



**Jørgen Christensen**  
Udvalgsformand

# Resultatet for 2008 var bedre end forventet...

## Bestyrelse:

Jørgen Hansen (formand)  
Max Michael Jensen (næstformand)  
Svend Aage Kusk  
Leif Frisk

DS-bladet udkom i 2008 med i alt 632 sider fordelt på 15 numre eller 42 sider i gennemsnit per blad.


2008 var i lighed med det foregående år præget af en række aktiviteter. Dog uden den største vvs-messe, der afvikles hvert andet år, og som i 2007 bidrog væsentligt til det hidtil bedste resultat i DS-bladets historie med et overskud på kr. 300.000.

DS-bladet fik i 2008 et underskud på kr. 78.000 ud af en omsætning på godt kr. 2,6 mio. En smule mindre end året før. Resultatet for 2008 var bedre end forventet, da bladet havde budgetteret med et minus på kr. 116.000.

Forklaringen på underskuddet skyldes lønomkostninger, manuskript, fotos m.m. i forbindelse med udarbejdelse af jubilæumsbog om DS-bladet i anledning af bladets 100 års fødselsdag i 2010.

Endelig er de samlede omkostninger til trykning af DS-bladet steget en smule i 2008. Det skyldes primært lanceringen af nogle nye annoncemater, som DS-bladet og Vestergaards Bogtrykkeri lancerede i 2008.

Det økonomiske tilbageslag efter de seneste års højvækstperiode har ramt medieverdenen i form af færre annoncer. Dette rammer også fagblade og magasiner. DS-bladet har i de første måneder af 2009 kunnet konstatere, at flere annoncører viser tilbageholdenhed. Alligevel har DS-bladet valgt at budgettere med en lille vækst i annoncetilgangen i indeværende år til i alt kr. 1,4 mio.



**Jørgen Hansen**  
Formand for DS-bladet

## Du danske smed

Melodi: Du danske mand

Du danske smed, læg bort dit skind,  
lad hamren en dag i ro,  
til samling blæses der nu ind,  
nu smeden skal bygge bro!  
Thi smeden godt har mærket,  
at skal der stil i værket,  
da må man ej stå ene,  
:/: men løftes skal der i flok! :/:

Du danske smed, dit navn har klang,  
og rod du i folket har,  
når hamren imod jernet sang,  
det ud over vangen bar.  
I krig dit sværd har lynet,  
i fred dit plovjern brynd',  
ud fra din ambolt toned'  
:/: til dansken en sejrssang! :/:

Du danske smed, den nye tid  
i smedien sig trænger ind.  
Den bringer med sig kiv og strid og  
rusker påny dit sind!  
Ej muskelkraft og snilde  
er nok som velfærds kilde;  
nu »smeder tit man lænker«  
:/: på mere moderne vis! :/:

Du danske smed! Du lærte snart,  
hvad ene ej tumles kan,  
hvad enkeltvis ej ret fik art,  
det løfter vi alle mand! -  
Og aldrig skal det lyde,  
at smeden lod sig byde!  
Og end skal fremtid skue  
:/: den kraftige smedestand! :/:

Du danske smed! Slut op i flok  
fra Vestkyst til Øresund!  
Sæt ryg mod ryg, så går det nok,  
din fod står på sikker bund!  
Thi under smedens fane  
Du vejen støt vil bane!  
Og kraftigt skal det tone:  
:/: Hurra for den danske smed! :/:



### Hovedbestyrelse juni 2008

Bageste række: Direktionssekretær Anne Dorte Nielsen, direktør Lars Bode, Jørgen Christensen, John Nielsen, Leif Kjeldahl, Per Reinholdt, Preben Hald, Svend Aage Kusk, Troels Skovmose, Hans-Jørn Krogh Hansen  
Forreste række, Forretningsudvalget: Bruno Kiel, næstformand Henning Nielsen, formand Jim Stjerne Hansen, Hanne Nylev, Steen Tycho Hansen



**HÅNDVÆRK & INDUSTRI**

---

Magnoliavej 2  
5250 Odense SV  
[www.ds-net.dk](http://www.ds-net.dk)  
[ds@ds-net.dk](mailto:ds@ds-net.dk)  
Telefon 6617 3333  
Fax 6617 3230